

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ СЕНАТЫНЫҢ ОТЫРЫСЫ

2019 жылғы 6 маусым

Отырысты Қазақстан Республикасы Парламенті Сенаты Төрағасының орынбасары Б.Ә. БЕКНАЗАРОВ жүргізді.

ТӨРАҒАЛЫҚ ЕТУШ. Құрметті шақырылған Үкімет мүшелері, құрметті депутаттар! Бүгінгі отырысқа Үкімет мүшелері қатысып отыр, шақырылған кісілер түгел осында, сіздердің тіркеуден өтулеріңізді сұраймын. Тіркеу режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 42 депутат. Қажетті кворум бар.

Құрметті депутаттар, күн тәртібіне Қазақстан Республикасы Үкіметінің және Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің 2018 жылғы республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есептері жөнінде мәселе ұсынылады.

Күн тәртібіне келісеміз бе?

ОРНЫНАН. Келісеміз.

ТӨРАҒАЛЫҚ ЕТУШ. Басқа ұсыныстар болмаса, күн тәртібіне дауыс берейік. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 43 депутат, «жақтағандар» – 43. Күн тәртібі бекітілді.

Құрметті сенаторлар, күн тәртібіндегі мәселе 2018 жылғы республикалық бюджеттің атқарылуы туралы Үкімет пен Есеп комитетінің есептері жөнінде.

Бұл мәселе бойынша Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің міндетін атқарушы, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банк Төрағасының орынбасары және Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің Төрағасы баяндайды.

Баяндамаларды тыңдағаннан кейін сұрақтар мен жауаптарға көшу ұсынылады. Жұмыс тәртібімен келісеміз бе?

ОРНЫНАН. Келісеміз.

ТӨРАҒАЛЫҚ ЕТУШ. Қарсылық болмаса, сөз Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің міндетін атқарушы Берік Шолпанқұлұлы Шолпанқұловқа беріледі.

ШОЛПАНҚҰЛОВ Б.Ш. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті депутаттар! 2018 жылы экономиканың негізгі салаларында оң өсу қарқыны сақталды. Оған экономиканы диверсификациялау, «Нұрлы жол» мемлекеттік бағдарламасы мен «Нұрлы

жер» мемлекеттік тұрғын үй құрылысы бағдарламасын, «Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешенін дамытудың 2017–2021 жылдарға арналған» мемлекеттік бағдарламасын іске асыру және ішкі тұтыну белсенділігін біртіндеп қалпына келтіру себеп болды.

Негізгі капиталға салынатын инвестициялар да экономиканың өсуіне ықпал жасады. 2018 жылы олардың көлемі 17 пайызға өсті.

Салалар арасында инвестициялардың елеулі өсуі өнеркәсіпте – 27 пайыз, құрылыста – 21 пайыз, жылжымайтын мүлікпен жасалатын операцияларда – 20 пайыз, ауыл шаруашылығында – 14 пайызға өсу байқалады.

Нәтижесінде, жалпы ішкі өнімнің өсу қарқыны 4,1 пайызды құрады.

Осындай макроэкономикалық жағдайда атқарылған республикалық бюджет келесі көрсеткіштермен сипатталды.

Кірістер 2,3 пайызға артығымен орындалды, бюджетке 5,8 триллион теңге түсті.

Салықтар 2017 жылмен салыстырғанда 17,5 пайызға өсті немесе бюджетке қосымша 846 миллиард теңгеге көп түсті.

Шығыстардың атқарылуы 99,8 пайызды немесе 9,6 триллион теңгені құрады.

Республикалық бюджеттегі әлеуметтік шығыстардың үлесі 44 пайызды құрады.

Бюджет тапшылығы 729 миллиард теңге деңгейінде қалыптасты.

Бұл жоспардан 17,5 пайызға төмен немесе жалпы ішкі өнімге шаққанда 1,2 пайызды құрады.

Енді есепті қарау кезінде айтылған негізгі мәселелерге барынша толық тоқтап өткім келеді.

Кірістер бойынша. Үкімет есебін талқылау кезінде салық салынатын базаны кеңейту, артық төлемнің өсуі, сондай-ақ аванстық төлемдерді болдырмау сияқты жүйелі мәселелер қозғалды.

Салық түсімдерін ұлғайтуда басты роль салық-кедендік әкімшілендіру рәсімдерін цифрландыруға бөлінген.

Цифрландырудың басты мақсаты – тауарларды импорттаудан (өндірушілерден) бастап оларды тұтынушыға сатуға дейін қозғалысты үздіксіз мониторинг жасау.

Бұл жұмыс 2018 жылы «АСТАНА-1», «Тауарларды таңбалау», «Электронды шот-фактуралар», «Виртаулды қойма» модулі, «Тәуекелдік басқару жүйесі» сияқты ақпараттық жүйелер арқылы жүзеге асуда.

Тауарлар қозғалысына онлайн мониторинг жасап отыру салық түсімдерінің көлемін ұлғайтуға және көлеңкелі экономиканы төмендетуге мүмкіндік береді.

Осы ақпараттық жүйелердің жұмыс нәтижесінде шоғырланған бюджетке жалпы ішкі өнімге шаққанда 18,6 пайыз мөлшерінде салық түсті.

Бересінің көлемін азайту үшін «Тәуекелдерді басқару жүйесі» ақпараттық жүйесінде электрондық шот-фактуралар деректері негізінде тәуекелдерді анықтау бойынша модель әзірленді.

Бұл модель берешек пайда болғанға дейін тәуекелі жоғары салық төлеушілердің заңсыз қызметінің жолын кесуге мүмкіндік береді.

Тағы бір маңызды мәселе – ол артық төлем сомасының көлемі, олардың өсуі, аванстық төлемдер.

Артық төлемнің 80 пайыздан астамы қосылған құн салығына келеді.

Қосылған құн салығын әкімшіліктендіру ашықтығын арттыру мақсатында ағымдағы жылдың 1 қаңтарынан бастап «Blockchain технологиясын қолдана отырып, қосылған құн салығын (ҚҚС) әкімшілендіру» ақпараттық жүйесі пилоттық режимде іске қосылды.

Бұл жүйе салық төлеушілерге қосылған құн салығын (ҚҚС) кепілді қайтаруға және артық төлемнің азаюына мүмкіндік береді деп сенеміз.

Аванс беру жолымен салықтық түсімдердің жоспарын орындау алдыңғы жылдары шынында да орын алған. Оларды болдырмау үшін 2018 жылдың соңында тиісті бұйрық қабылданды.

«Салықтық алшақтық» ұғымын енгізуді біз жұмыс тобында толық талқылаймыз. Өртүрлі түсінуді болдырмау үшін оны есептеудің нақты әдіснамасы болуы қажет.

Шығыстар бойынша. Есепті қарау кезінде бюджет қаражатын пайдалану бойынша маңызды сұрақтар қойылды.

Бұл – стратегиялық және бюджеттік жоспарлаудың өзара алшақтығы және индикаторларының сапасыз жоспарлануы. Бұл мәселелер жыл сайын көтеріледі.

Мемлекеттік органдар стратегиялық жоспарды 5 жылға қабылдайды. Бірақ бюджет шығыстарын жоспарлау әлі де болса шығындық әдіспен, яғни өткен жылдың қортындысы негізінде қалыптасып отыр. Сол себепті бізге жалпы бюджеттік жоспарлау процесін түбегейлі өзгерту қажет.

Бюджетті жоспарлау кезінде бірінші кезекте мемлекеттік органдардың стратегиялық бағыттары мен мақсаттарына талдау жасалады.

Екіншіден, экономикаға және әлеуметтік жағдайға сұратылған шығыстардың әсерін бағалау жүргізіледі.

Үшіншіден, нәтижеге қол жеткізу үшін бюджеттік бағдарлама әкімшілеріне бюджет қаражатын басқаруда дербестік берілетін болады.

Осы шаралар Бюджет кодексінде көрініс табады.

Бұдан басқа негізгі мемлекеттік бағдарламалар мемлекеттік қолдау шараларының тиімділігі тұрғысынан тиісті жұмыс топтарында қаралуда.

Сол сияқты мемлекеттік органдарға ведомстволық бағынысты ұйымдардың қызметіне, олардың қажеттілігіне немесе оларды бәсекелес ортаға беру мүмкіндігіне де талдау жасалады. Оның ішінде миллиардтаған бюджет қаражаты жұмсалатын мемлекеттік тапсырмалар да қайта қаралады.

Жұмыс топтарында қарау кезінде ауыл шаруашылығына бөлінетін субсидиялардың тиімділігі және түпкі алушыға олардың уақтылы жетуі туралы сөз болды.

Қазіргі уақытта Ауыл шаруашылығы министрлігі бойынша субсидиялардың жартысы автоматтандырылды.

Ағымдағы жылдың аяғына дейін бұл автоматтандыру процесін субсидиялардың барлық түріне қолдануды жоспарлап отырмыз.

Енді Үкімет есебінің құрылымына келетін болсақ, онда стратегиялық бағыттар, нысаналы индикаторлар, бюджеттік бағдарламалардың игерілуі және олардың тікелей, түпкілікті нәтижелерінің орындалуы сияқты барлық қажетті ақпарат бар. Алайда олар есепте жеке-жеке берілген. Сондықтан оларға салыстырмалы талдау жүргізу аса қиынға

соғады. Осыған байланысты Парламентке ұсынылатын Үкіметтің жылдық талдамалық есебінің құрылымын өзгерту мүмкіндігін қарастырамыз.

Жыл сайын қозғалатын проблеманың бірі – бұл квазимемлекеттік сектор субъектілері шоттарындағы қалдықтар.

Өткен жылы бюджет заңнамасына сәйкес осы субъектілердің шоттарында қалдықтарды үнемдеу болған жағдайда, ол ақшаны басқа жобаларға пайдалану мүмкіндігі берілген. Бірақ бұл норма мәселені толық шешпей отыр.

Сондықтан да бюджет процесін жетілдіру жөніндегі жұмыс тобында квазимемлекеттік сектор субъектілері шоттарында көп жылдар бойы пайдаланылмай жатқан қаражатты басқа жобаларға пайдалану нормасы талқылануда.

Мемлекеттік борыштар туралы. Есепті талқылау кезінде мемлекеттік борыштың және квазимемлекеттік сектор борышының өсуіне аса назар аударылды.

Үкіметтің алдындағы басты міндет – мемлекеттік борыштың көлемін қауіпсіз деңгейде сақтау.

Ол үшін біз бюджеттің күтілетін кірістерін және әлеуметтік төлемдердің өсуін ескере отырып онжылдық кезеңге ықтимал қарыз жүктемесін есептейміз.

Мемлекеттік борыш есепті жылдың соңында барынша төмен деңгейде қалды. Оның көлемі жалпы ішкі өнімге шаққанда 25,8 пайызды құрады.

Сыртқы үкіметтік, кепілдірілген, квазимемлекеттік борыш 35,9 миллиард доллар болып отыр. Бұл 2017 жылға қарағанда 4 миллиард долларға төмен.

Құрметті депутаттар! 2018 жылғы республикалық бюджеттің негізгі көрсеткіштері мен сіздер көтерген маңызды мәселелерді шешу жолдары осындай.

Есепті қарау кезінде экономиканың барлық салалар бойынша 200-ден астам сұрақ пен ұсыныс айтылды. Олардың барлығына жауап беруге тырыстық. Үкіметтің есебін қолдауларыңызды сұраймын.

Құрметті депутаттар, назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒАЛЫҚ ЕТУШІ. Берік Шолпанқұлұлы, рақмет сізге.

Слово для доклада предоставляется заместителю Председателя Национального Банка Республики Казахстан Смолякову Олегу Александровичу.

СМОЛЯКОВ О.А. Уважаемый Бектас Абдыханович! Уважаемый Сергей Николаевич! Уважаемые депутаты! Позвольте проинформировать вас об итогах 2018 года и текущих аспектах деятельности Национального Банка.

Денежно-кредитная политика Национального Банка проводится в режиме инфляционного таргетирования. Основной целью Национального Банка является обеспечение стабильности цен. В 2018 году инфляция постепенно снижалась и по итогам года составила 5,3 процента, сложившись внутри целевого коридора 5–7 процентов. По итогам мая 2019 года годовая инфляция также сложилась на уровне 5,3 процента с учетом целевых ориентиров.

Стабилизация инфляции позволила Национальному Банку снизить базовую ставку. В 2018 году она была поэтапно снижена с 10,25 процента до 9,25 процента. В апреле текущего года она была дополнительно снижена до 9 процентов.

В целом характер денежно-кредитной политики можно охарактеризовать как нейтральный, который способствует как достижению целей по инфляции, так и содействию устойчивому и безинфляционному экономическому росту.

Режимом проведения валютной политики в рамках инфляционного таргетирования остается свободно плавающий обменный курс тенге. Формирование курса может происходить под воздействием фундаментальных факторов, то есть цены на нефть и курсов валют крупнейших стран-торговых партнеров, а также внутренних факторов и сезонности.

Хотелось бы отметить, что улучшилась ситуация с платежным балансом страны. Текущий счет в течение двух кварталов подряд складывается с профицитом. Так, по предварительной оценке, в первом квартале 2019 года профицит счета текущих операций составил 800 миллионов долларов США в результате роста торгового баланса на 14,4 процента до 7,1 миллиарда долларов США.

Внешний долг страны демонстрирует снижение. На конец 2018 года он составил 158,8 миллиарда долларов США, сократившись за год на 8,4 миллиарда долларов США, или на 5 процентов. В его структуре более 63 процентов занимает межфирменная задолженность, то есть прямые взаимоотношения между инвестором и дочерней компанией.

Внешний государственный долг за 2018 год снизился на 5,1 процента до 12,3 миллиарда долларов США, доля во внешнем долге составляет 7,8 процента. Такое же снижение происходит и в банковском секторе, на 11,5 процента до 5,8 миллиарда долларов США, доля во внешнем долге составляет 3,6 процента.

Международные резервы страны на конец 2018 года сложились в сумме 88,6 миллиарда долларов США, что составляет 52 процента ВВП. Золотовалютные активы Национального Банка составили 30,9 миллиарда долларов США, валютные активы Национального фонда – 57,7 миллиарда долларов США.

Продолжается тенденция замещения вкладов в иностранной валюте тенговыми вкладами. Тенговые депозиты за прошлый год выросли на 4,5 процента, а за четыре месяца текущего года – еще на 5,8 процента до 10,1 триллиона тенге. В результате общий объем депозитов достиг 17,1 триллиона тенге, а уровень долларизации депозитов снизился до 41 процента по итогам апреля 2019 года.

Качественные изменения происходят в банковском секторе страны. Объем неработающих займов снизился почти на 20 процентов.

В текущем году продолжается процесс оздоровления банковского сектора. Банки продолжают признавать неработающие займы, а также увеличивать провизии под потенциальные кредитные убытки. Сформированные провизии выросли на 30 процентов до 2,3 триллиона тенге. В результате выдача новых кредитов увеличилась за четыре месяца текущего года по сравнению с аналогичным периодом прошлого года более чем на 10 процентов.

Снижение базовой ставки способствует снижению ставок по кредитованию. В частности, в апреле текущего года ставка по кредитам юридическим лицам в тенге сложилась на уровне 12 процентов.

Как вы знаете, 26 марта 2019 года Национальный Банк подписал с Правительством Республики Казахстан Соглашение о координации мер макроэкономической политики на

2019 год. В соглашении были уточнены целевые показатели по инфляции. На 2019 – 2021 годы цель по инфляции – 4–6 процентов. Изменение было обусловлено рисками чрезмерного сдерживания роста экономики при более быстром замедлении инфляции.

В рамках соглашения реализуются инициативы по обеспечению долгосрочными ресурсами приоритетных секторов экономики. В частности, запущена программа кредитования приоритетных проектов через банки второго уровня на сумму 600 миллиардов тенге. На сегодняшний день 10 банков подтвердили готовность участия в данной программе. На конец мая текущего года банками одобрено проектов на сумму 32 миллиарда тенге.

Кроме того, вы знаете, есть инициатива по финансированию программы автокредитования через Банк развития и банки второго уровня. Здесь также источник финансирования Национальный Банк.

Продолжается реализация Программы «7 – 20 – 25». За 10 месяцев ее действия ипотечные займы на льготных условиях одобрены для 7894 семей на сумму 91,4 миллиарда тенге. В результате мы видим изменение статистики, то есть с момента запуска в июле 2018 года ипотечный портфель банков вырос на 18,9 процента.

Для повышения устойчивости рыночного фондирования в банковскую практику были внедрены сберегательные депозиты, имеющие более высокую ставку вознаграждения и защиту. Можно отметить, что на 1 мая 2019 года объем сберегательных депозитов населения составил почти 107 миллиардов тенге, или более 2 процентов от тенговых депозитов физических лиц.

Для достижения стоящих задач Национальный Банк имеет в распоряжении весь необходимый инструментарий. В тесном взаимодействии с Правительством мы продолжим реализацию необходимых мер, в том числе в рамках заключенного в марте 2019 года соглашения между Правительством и Национальным Банком. Стабилизация инфляции на низком уровне, повышение устойчивости фондирования и реализация программ по оздоровлению банков будут способствовать обеспеченности экономики деньгами и росту здорового кредитования реального сектора экономики.

Благодарю за внимание.

ТӨРАҒАЛЫҚ ЕТУШІ. Спасибо, Олег Александрович.

Слово для доклада предоставляется Председателю Счетного комитета по контролю за исполнением республиканского бюджета Годуновой Наталье Николаевне.

Пожалуйста, Наталья Николаевна.

ГОДУНОВА Н.Н. Құрметті Бектас Әбдіханұлы! Құрметті депутаттар! Бюджет 2018 года исполнен в пределах заданных параметров. На это повлияли как достаточно благоприятная макроэкономическая ситуация, так и проделанная Правительством работа.

Наше заключение было подробно рассмотрено в Сенате. В то же время Счетный комитет обращает внимание на значительные резервы для повышения эффективности в использовании государственных ресурсов, и, что, наш взгляд, наиболее важно, вовлечение этих резервов будет способствовать достижению стратегических целей. В чем заключаются эти резервы?

В доходной части, во-первых, это дальнейшее совершенствование налогового администрирования и сокращение теневых потоков. По нашему мнению, необходимо смещать акценты фискальной политики на ужесточение требований в отношении лжепредприятий и нелегального бизнеса, а не решать вопрос исполнения бюджета в конце года за счет авансовых платежей добросовестных предпринимателей, которые, наоборот, должны чувствовать поддержку со стороны государства.

Следует повысить эффективность мер принудительного взыскания недоимки и ее уменьшения не за счет списания долгов обанкротившихся предприятий, а за счет поступления денежных средств от должников. Наряду с этим необходимо дальше совершенствовать систему управления рисками и ее интеграцию с информационными системами заинтересованных государственных органов.

Снижение нагрузки на добросовестный бизнес, по мнению Счетного комитета, целесообразно осуществлять через кардинальный пересмотр подходов к уплате двух системообразующих налогов (КПН и НДС) с исключением практики авансирования платежей по ним без должных на то оснований.

В связи с этим Счетный комитет настоятельно рекомендует использовать в законодательстве понятия «налоговый потенциал» и «налоговый разрыв». А показатель налогового разрыва, успешно применяемый странами ОЭСР, по нашему мнению, должен стать одним из главных критериев оценки деятельности органов государственных доходов.

Как у нас оценивается качество налогового администрирования? По показателю исполнения прогноза доходов и уровню недоимки. А как устанавливается прогноз по доходам? Это вопрос. Но совершенно очевидно, что план по налогам прогнозируется существенно меньше налогового потенциала. Это и есть наши незадействованные резервы.

Размер налогового разрыва по состоянию на 1 января 2019 года, по оценкам экспертов, составил 2 триллиона тенге. Если мы вовлечем хотя бы 50 процентов этого резерва в экономику, сколько социальных объектов мы можем построить.

Что касается повышения эффективности исполнения расходной части бюджета. Очевидны улучшения в администрировании расходов. К сожалению, даже при заслушивании администраторов по отчету за 2018 год в стенах Парламента мы слышим оценку исполнения бюджета через освоение и снижение кредиторской и дебиторской задолженностей, хотя тоже немаловажно.

Хотелось бы напомнить, что главной задачей должна быть все-таки эффективность бюджетных затрат. Глава государства неоднократно акцентировал на этом внимание и дал соответствующие поручения.

Поэтому необходимо отойти от оценки исполнения бюджета через освоение, сместив акценты на достижение результатов. Только при 100-процентном освоении средств в полном объеме будут выполняться правильно запланированные индикаторы и показатели, мы сможем говорить об эффективном расходовании государственных ресурсов.

Рассчитываем, что Министерство национальной экономики возьмет на себя роль координатора в этих вопросах, совместно с администраторами обеспечит разработку документов, позволяющих оценить реальный эффект от государственных расходов.

Наряду с этим очень важно внести изменение в действующее законодательство в части введения обязательной ответственности должностных лиц за финансовые нарушения,

неэффективное планирование и исполнение бюджета. Мы согласны с Министерством финансов и Министерством национальной экономики, что это нужно делать параллельно.

Если мы пойдем по пути, который сейчас предлагает Министерство финансов, начнем рассматривать заново вопрос на рабочих группах Правительства, не сможем внести изменения в Кодекс Республики Казахстан об административных правонарушениях, который уже находится во втором чтении в Мажилисе Парламента, мы снова потеряем время, по крайней мере один год, снова не выполним поручения Главы государства. При этом объем неэффективных затрат будет расти.

Далее о резервах. Значительным резервом, на наш взгляд, является оптимизация сметной стоимости объектов, строящихся за счет бюджетных средств, прежде всего социальных.

Почему одинаковые по мощности социальные объекты зачастую имеют очень разную стоимость, порой доходящую до фантастических пределов, ведь не всегда затратные объекты оказываются лучше? При этом частная экспертиза дает положительное заключение и на те, и на другие объекты. К примеру, при строительстве спортивного комплекса в Караганде завышение сметной стоимости составило 87 миллионов тенге.

Только при привязке типового проекта средней школы на 600 учащихся в селе Акшукур Тупкараганского района Мангистауской области завышение составило 54 миллиона тенге. Я называю не самые крупные суммы. Причиной этому в большей степени является недостаточный уровень компетенции таких экспертов.

Со дня передачи государственной экспертизы в конкурентную среду в 2015 году только за один год количество аккредитованных экспертов возросло в четыре раза, с 400 до 1600, когда в мировой практике только на обучение специалистов сметному делу в строительстве уходит порядка пяти лет, у нас же можно получить соответствующий сертификат об образовании и после онлайн-курсов.

На сегодняшний день в республике зарегистрированы 144 частные экспертные организации. Наверное, необходимо ужесточить квалификационные требования к ним, ввести целостную систему обучения, повышения квалификации и переподготовки этих экспертов.

Для оптимизации стоимости ПСД нужно расширить практику применения типовых проектов, также регламентировать качественные характеристики основных строительных материалов по проектам, реализуемым за бюджетные деньги.

Что касается обеспечения прозрачности использования средств, в частности государственных закупок, в этом направлении есть положительная динамика, мы рассчитываем, что эта работа Правительства будет продолжена.

Наряду с этим Счетный комитет видит резервы для повышения экономической отдачи от реализуемых государственных программ, стабильности и результативности мер государственной поддержки. Только по оцененным нами государственным программам в 2018 году было изменено 40 процентов механизмов и условий реализации мер государственной поддержки. Например, в 2017 году ввели субсидирование ипотечных жилищных займов на выкуп жилья в рамках программы «Нұрлы жер», планировалось выделение 120 миллиардов тенге ежегодно (2017 – 2019 годы). За два года было освоено всего 2 миллиарда тенге. В 2018 году меру отменили в связи с неэффективностью.

Вместе с тем отсутствие результативности этой меры усматривалось еще на этапе планирования государственной программы. Счетный комитет по контролю за исполнением республиканского бюджета отмечал это в своем заключении к проекту республиканского бюджета.

В этих условиях полагали бы целесообразным ввести согласование проектов государственных программ со Счетным комитетом по контролю за исполнением республиканского бюджета, доводить лимиты финансирования на этапе их разработки. Можно это сделать уже в этом году в пилотном порядке по проекту любой новой государственной программы, мы готовы в режиме пилота поработать.

Такая совместная работа позволит в значительной степени предотвратить неэффективное расходование государственных ресурсов, четко привязать показатели результатов к стратегическим целям и планируемым затратам.

Сейчас 32 процента общенациональных целей не каскадированы до уровня государственных программ, 35 процентов – до стратегических планов центральных государственных органов, 68 процентов – до программ развития территорий.

Счетный комитет видит формирующуюся проблему республиканского и местных бюджетов, связанную с исполнением обязательств в будущем по проектам государственно-частного партнерства вкупе с теми обязательствами, которые регионы уже имеют перед международными финансовыми организациями.

На начало текущего года было заключено около 500 договоров ГЧП на сумму 1 триллион тенге. И сегодня, конечно, это существенно снижает нагрузку на бюджет и позволяет решать важные инфраструктурные и социальные вопросы. Такие контракты являются долгосрочными обязательствами государства и порождают так называемый квазидолг бюджета перед инвесторами. Однако мониторинг за ростом обязательств государства в рамках ГЧП осуществляется не на должном уровне. Низкое качество управления долгом местных органов может повлечь серьезную нагрузку на бюджеты по истечении сроков выплат. Сейчас идет льготный период, который закончится, и с 2024 года пойдут основные суммы выплат.

Конечно, мы далеки от того, что не надо развивать ГЧП. Это хороший инструмент, просто нужен жесткий контроль всех обязательств бюджета в будущем.

Несколько слов о бюджете регионов. Мы отмечаем положительный тренд в росте доли собственных доходов в местных бюджетах в среднем до 48 процентов. Насколько это способно обеспечить равные условия жизни населения в разных регионах? А эта разница у нас существенная. Поэтому надо срочно менять методику расчетов трансфертов общего характера, поскольку мы находимся в преддверии их утверждения на новый период. При этом важно пересмотреть базовые показатели, основанные на количестве социальных и инфраструктурных объектов каждого региона и их состоянии. Если этого сейчас не сделать, то в ближайшие три года снова ничего не изменится в плане региональной бюджетной политики.

Квазигосударственный сектор. Говорить о его эффективной работе мы, к сожалению, пока не можем. В прошлом году общий чистый доход квазигоссектора вырос на 18 процентов при увеличении убытков в пять раз.

Условия, в которых существуют юридические лица с участием государства, не мотивируют их к развитию и улучшению своих финансовых показателей, поскольку всегда есть поддержка государства в виде государственного задания или иного прямого финансирования их затрат.

В прошлом году на заседании Совета Безопасности Елбасы говорил о неэффективной работе АО «КазАгро». Сейчас мы проводим там аудит. О результатах говорить, конечно, пока еще рано, поскольку не завершен аудит. Но с момента создания холдинга ему было перечислено 1 триллион 600 миллиардов тенге, из них за счет средств бюджета и Национального фонда – 495 миллиардов тенге. При этом последние два года АО «КазАгро» завершает с убытками по 120 миллиардов тенге ежегодно.

Более того, на начало текущего года у холдинга 83 проблемных проекта на 50 миллиардов тенге. Это теплицы, молочно-товарные фермы, откормочные площадки, зернохранилища и так далее.

Это я говорю к вопросу об эффективности управления государственными активами.

Сейчас реализуется План приватизации, и важно оставшиеся после оптимизации субъекты квазигоссектора переориентировать хотя бы на безубыточную деятельность.

В подходы по управлению государственными активами целесообразно внести определенные изменения, регулярно проводить комплексные обследования предприятий с государственным участием. В планы развития квазигоссектора должны быть включены задачи и показатели, раскрывающие его роль в достижении общенациональных целей. Иначе эти предприятия государству не нужны. Если их задача только в получении прибыли, то это в чистом виде бизнес, и он не должен вестись за счет бюджетных денег.

Уважаемые депутаты! Заключение Счетного комитета было подробно рассмотрено, депутаты детально останапливались на наших выводах и рекомендациях. Спасибо за поддержку большинства из них.

Также благодарим наших коллег из министерств и ведомств за конструктивный диалог в вопросах повышения эффективности исполнения бюджета.

Баяндама аяқталды. Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒАЛЫҚ ЕТУШІ. Спасибо, Наталья Николаевна.

Құрметті сенаторлар, енді сұрақтар мен жауаптарға көшеміз. Сұрақ қоятын сенаторларға ескертетін мәселе, мұнда Үкімет мүшелері түгел қатысып отыр, сұрақтың нақты кімге екендігін бірден айтып өтсеңіздер, ол кісілерге дайындалуға да, жауап беруге де ыңғайлы болады.

Сенатор Шелпеков.

ШЕЛПЕКОВ Б.А. Менің сұрағым Қасымбек Жеңіс Махмұдұлына. Құрметті Жеңіс Махмұдұлы! Қазіргі заман талабына сай экология мәселесі көп елдерде алдыңғы қатарда тұр. Біздің мемлекетіміздің де осы тұрғыдан алға қойған мақсаттары көп. Өзіңізге белгілі, осындай мәселелердің бірі Маңғыстау облысындағы «Қошқар Ата» радиоактивті аралас қалдық қоймасы. Аталған қойма Каспий теңізінен 7 шақырым, Ақтау қаласынан 3 шақырым, Басқұдық аулынан 150 метр қашықтықта орналасқан.

Жылдан жылға қалдық қоймасындағы су деңгейінің төмендеуі салдарынан радиациялы және улы заттар кеуіп, шаң-тозаң арқылы ауаға тарап жатқаны ғылыми-практикалық тұрғыдан дәлелденді.

Сонымен қатар Каспий теңізіне де қауіп төніп тұрғаны жасырын емес.

Осы қауіпті жағдайлар ескеріліп, 2018 жылғы республикалық бюджеттен бастапқы 2 миллиард теңге Энергетика министрлігі бюджетіне бөлінген, ал 2019-2021 жылдарға арналған бюджетте 15 миллиард теңге қарастырылған болатын.

Сапасыз жоспарлаудың әсерінен осындай ауқымды және тұрғындар үшін өте маңызды мәселеге Энергетика министрлігі 2018 жылы бөлген 2 миллиард теңге уақтылы игерілмей қалған. Ал 2019-2021 жылдарға бөлінген 15 миллиард теңге бюджеттен мүлдем алынып тасталған.

Сұрақ. Құрметті Жеңіс Махмұдұлы! Экологиялық апат орны – «Қошқар Ата» қоймасын залалсыздандыру қашан шешілуі мүмкін?

ҚАСЫМБЕК Ж.М. Құрметті Бақтыбай Ақбердіұлы, өте маңызды сұрақ. Өткен аптада осы мәселе бойынша біз әкімшілікпен, Энергетика министрлігі және Қаржы министрлігімен кездескенбіз. 2017 жылы әкімшілік жобалау-сметалық құжаттарын әзірлеген болатын. 2018 жылы осы мәселеге республикалық бюджеттен 2 миллиард теңге бөлінген және 2019, 2020, 2021 жылдарға 15,5 миллиард теңге көзделген. Бірақ өткен жылы осы мәселе бойынша Қаржы министрлігінің Ішкі аудит комитетінің тексеруі болып, бірнеше бұзушылық анықталған (оның ішінде жобаның құны). Сол комитеттің мәліметі бойынша құны асыра көтерілген, сондықтан бұл мәселе бойынша қосымша тексеру сол жылы өтіп, бөлінген 2 миллиард теңге толығымен республикалық бюджетке қайтарылды.

Қазіргі күні Маңғыстау облысының әкімшілігі құжаттарды түзетіп, осы жылы бітіріп бізге беруі тиіс (солардың міндеті). Үкімет осы құжаттар бойынша келесі үш жылға қаражатты жоспарлауға дайын.

ТӨРАҒАЛЫҚ ЕТУШІ. Маңғыстау облысындағы «Қошқар Ата» қоймасы туралы мәселе көптен бері айтылып жүр. Дер кезінде шешілмесе ауыр экологиялық зардаптарға әкелуі мүмкін, оны барлығымыз жақсы білеміз. Сондықтан жылдан жылға шегере бермей, бұл мәселенің нақты шешімін табуға сіздер үлкен күш салуларыңыз керек, құрметті Жеңіс Махмұдұлы.

Сұрақ қою үшін сөз сенатор Бектұрғановқа беріледі.

БЕКТҰРҒАНОВ С.Ш. В республиканском бюджете для внедрения и развития цифрового телерадиовещания выделяются немалые средства, которые через АО «Национальный инфокоммуникационный холдинг «Зерде» направляются в АО «Казахтелерадио».

Как мы знаем, АО «Казахтелерадио» в 2017 году не использовало 7,4 миллиарда тенге, выделенных на эти цели. Однако несмотря на это в 2018 году выделяется еще 3,6 миллиарда тенге. В результате на 1 января 2019 года опять остались неиспользованными 5,5 миллиарда тенге. Все это, на наш взгляд, связано с отсутствием действенного контроля со стороны уполномоченного министерства, отсутствием спроса с руководства АО

«Казахтелерадио», что приводит к тому, что большинство конкурсов по государственным закупкам проводятся на низком уровне, приводит к невыполнению договорных обязательств со стороны подрядчиков. Достаточно сказать, что за 2018 год введено в эксплуатацию радиотелевизионных станций для цифрового эфирного телерадиовещания всего 7,1 процента от плана. В результате Государственная программа перехода на цифровое телевидение сорвана, все сроки ее реализации давно прошли.

Вопрос: кто и какую персональную ответственность понес в министерстве, АО «Зерде» и АО «Казахтелерадио» за такое положение дел в стратегической отрасли, непосредственно влияющей на информационную безопасность страны?

ТӨРАҒАЛЫҚ ЕТУШІ. Құрметті министрлер, сұраққа кім жауап береді?

АБАЕВ Д.Ә. «Казтелерадио» бұрын біздің құзырымызда болған, сондықтан бұл сұраққа жауап беруге дайынмын.

Абсолютно правильный вопрос, Серик Чингисович. Строительство так называемого цифрового телерадиовещания – это вопрос информационной безопасности. Поэтому этот вопрос находится на постоянном контроле.

Почему были сдвинуты сроки? К сожалению, с 2011 по 2014 годы было серьезное недофинансирование в связи с кризисом, в 2015 году произошел секвестр бюджета, и эта программа была приостановлена. В 2016 году произошли серьезные изменения относительно курса национальной валюты. И так как оборудование зачастую завозится из-за рубежа, это привело к его существенному удорожанию.

Еще одна причина – недобросовестные подрядчики. Порядка 37 договоров было заключено, 5 расторгнуто, по 16 ведутся судебные споры. Весь этот процесс находится на особом контроле, мы эту работу доведем до конца.

По итогам всех мероприятий председатель правления АО «Казахтелерадио» был уволен.

Отырысты Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Төрағасы Д.Н. НАЗАРБАЕВА жүргізді.

ТӨРАҒА. Сенатор Қылышбаев.

ҚЫЛЫШБАЕВ Н.Н. Рақмет, Дариға Нұрсұлтанқызы.

У меня вопрос к Министерству сельского хозяйства.

Уважаемый Сапархан Кесикбаевич, согласно Карте агропереработки выделена фокус-группа из девяти приоритетных направлений, по которым планируется дозагрузка и модернизация имеющихся перерабатывающих предприятий, а также строительство новых.

Так, согласно предоставленным Министерством сельского хозяйства данным у нас имеются четыре завода по переработке сахарной свеклы, планируется модернизация трех из них.

Кроме того, запланировано строительство двух предприятий по переработке сахарной свеклы в регионах, отдаленных от переработки, где имеется сырьё.

Что будет с существующими заводами, которые загружены всего на 29 процентов, так и останутся загруженными менее чем на треть? Насколько целесообразно строительство двух новых заводов?

Ситуация по переработке картофеля еще более неоднозначная. Имеются всего два предприятия, перерабатывающие картофель, с загруженностью всего на 25 процентов. При этом планируется строительство еще двух новых.

С учетом озвученных моментов и того, что было отмечено в докладе Натальи Николаевны, возникают следующие вопросы.

Насколько данная Карта агропереработки продумана, насколько качественно проработана?

Есть ли анализ того, что не лучше ли средства, направленные на субсидирование строительства новых заводов, направить на дозагрузку уже имеющихся?

Насколько коррелируются планы по дозагрузке, модернизации и строительству новых заводов с планами по увеличению объемов сельхозсырья для этих заводов? Спасибо.

ТӨРАҒА. Пожалуйста.

ОМАРОВ С.К. Спасибо за вопросы.

В настоящее время данная агрокарта Министерством сельского хозяйства рассматривается дополнительно, есть вопросы по данной карте.

Хотелось бы сказать, что нам нужно строить дополнительные заводы по переработке сахара, потому что те заводы, которые у нас есть на сегодняшний день, расположены в Жамбылской и Алматинской областях.

Сейчас у нас есть планы по развитию орошаемых земель в Павлодарской области. В соответствии с нашим планом, согласованным с Павлодарской областью, планируем засеять 10 тысяч гектаров земель сахарной свеклой. На сегодняшний день есть и иностранные инвесторы на строительство этого завода, которые при проведении переговоров выбрали именно Павлодарскую область.

Также на сегодняшний день у нас есть и планы по загрузке действующих заводов. Например, для того чтобы сельхозтоваропроизводители сдавали сахарную свеклу на эти заводы, предусмотрены субсидии на приобретение сахарной свеклы. Спасибо.

ТӨРАҒА. Все-таки по загрузке существующих предприятий на полную мощность или хотя бы на 70 процентов какая-то программа есть?

ОМАРОВ С.К. Дарига Нурсултановна, мы сейчас эту работу проводим, ведем переговоры именно с действующими заводами. Если позволите, мы в течение двух недель предоставим наши планы в письменном виде.

ТӨРАҒА. Сенатор Нөкетаева.

НӨКЕТАЕВА Д.Ж. Рақмет, құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы.

Менің сұрағым Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министріне.

Құрметті Бердібек Машбекұлы! Зиянды еңбек жағдайларындағы әйелдердің еңбек ету механизмін, зиянды еңбек жағдайларында жұмыс істейтіндер үшін қысқартылған жұмыс уақытын және қосымша еңбек демалысын ұсыну тәртібін жетілдіру бойынша әлеуметтік, талдамалық және консалтингтік зерттеулер жүргізуге 27,1 миллион теңге бөлінді. Бұл зерттеулердің нәтижелері қандай? Және олар зиянды еңбек жағдайларындағы жұмысшылардың еңбек қатынастарын реттейтін заң жобалары мен заң актілерін дайындау кезінде қалай пайдаланылады?

Сонымен қатар «Еңбек ресурстарын дамыту орталығы» акционерлік қоғамы министрлікке қандай қызметтер көрсетеді? Және осы акционерлік қоғамға бөлінген 1,4 миллиард теңге қандай мақсаттарға жұмсалады? Рақмет.

САПАРБАЕВ Б.М. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті Динар Жүсіпәліқызы! Әйелдерді жұмысқа орналастыру – біздің ең бірінші, негізгі міндеттеріміздің бірі. Қазіргі таңда Қазақстандағы жұмыссыз әйелдердің пайызы 5,8. Жаңа сіз айтқан, зиянды жұмыс орындарында жұмыс істейтін әйелдердің құқықтарын қорғау, оларға жағдай жасау жөнінде біз жақында ғана көшпелі үш жақты комиссияның отырысын өткіздік. Жұмыс берушілермен зиянды жұмыстарда жұмыс істейтін кісілердің санын азайтып, оларға жағдай жасау жөнінде мәселе талқыланды. Біз енді әрмен қарай осы берілген тапсырмаларды жүзеге асыру үшін жұмыс берушілермен жұмыс жасаймыз. Бұл бір.

Екінші, Еңбек ресурстары орталығының жұмысы жөнінде. Бұл орталықтың негізгі жұмысы – осы еңбек ресурстарына байланысты барлық мәліметті жинау, сол мәліметтерді талдап, біздің тиісті басқармаларға, департаменттерге, өңірлерге беріп, тиісті шаралар қолдану, оған қосымша басқа да мемлекеттік органдардағы информациялық жүйелермен бірігіп байланыс жасау.

ТӨРАҒА. Барлық министрліктер сондай зерттеулер өткізеді, оған жыл сайын бірталай қаражат бөлінеді. Сонда оның нәтижесі қандай, қандай пайдасы бар, халық оны білмейді. Сондай зерттеулердің нәтижелерін баспасөзге, интернетке неге шығармайсыздар?

САПАРБАЕВ Б.М. Дариға Нұрсұлтанқызы, айтқаныңыз өте дұрыс, мемлекеттік бағдарламалар көп. Олардың нәтижесін біз келешекте баспасөз арқылы халыққа жеткіземіз. Ол біздің жоспарымызда бар.

ТӨРАҒА. Рақмет.
Сенатор Мусин.

МУСИН Д.М. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті әріптестер және шақырылғандар! Менің сұрағым Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігіне және «ҚазАгро» Ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамының басшыларына арналады.

«Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешенін дамытудың 2017-2021 жылдарға арналған» мемлекеттік бағдарламасында «ҚазАгро» Ұлттық басқарушы

холдингі» акционерлік қоғам компаниялары тобының қызметін жетілдіру және ұзақ мерзімді міндеттерін айқындау жөніндегі шараларды іске асыру мақсатында «ҚазАгроның» жаңа даму стратегиясын қабылдау жоспарланған болатын. Бұл компаниялар тобы мемлекеттік бағдарламаның міндеттерін іске асыратын агроөнеркәсіптік кешенін дамытудың түйінді институттары бола отырып, басым салалардың бәсекеге қабілеттілігін арттыруға жәрдемдесуге міндетті.

Олардың кредиттік саясаттары инвестициялық жобалардың іске асырылуын қаржыландыруға шоғырландырылуы тиіс. Сонымен қатар Ауыл шаруашылығы министрлігі бюджет қаражатын тиімді пайдалану мақсатында ықшам холдингінің қалыптасуын жоспарлаған болатын.

Бірінші сұрақ. «ҚазАгро» Ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамының жаңа даму стратегиясы қандай себептермен қабылданбай отыр?

Екінші сұрақ. «ҚазАгро» компаниясының жарғылық капиталын 17,9 миллиард теңге мөлшерінде ұлғайту арқылы бюджеттік бағдарламаны іске асыру процесінде қаржылық-экономикалық негіздемесін түзете отырып бұл қаражатты қайта бағыттау не себепті керек болды? Бұл қаражат қандай бағдарламаларға қайта бағытталады? Рақмет.

ОМАРОВ С.К. Сұрақтарыңызға рақмет.

Бірінші сұрақ бойынша. Қазіргі уақытта «ҚазАгро» холдингі 2011-2020 жылдарға арналған стратегияны қолданып отыр. Былтыр агроөнеркәсіптік кешенді дамыту бойынша программа қайта қаралып, қайта қабылданды. Сол жерде «ҚазАгро» холдингінің алдына қойылған міндеттері толығымен анықталды. Сол анықталған міндеттер бойынша біз қазір «ҚазАгро» холдингінің стратегиясын қайтадан қарадық. Қазір сол стратегияны бекіту үшін жұмыс жүргізіп жатырмыз.

Екінші сұрақ бойынша. «ҚазАгро» холдингіне 17,9 миллиард теңге ақша бөлінген. Ол ақша басқа мақсатқа қайтадан қаралған жоқ. Егер осы ақшаның қолдану жолдарын айтатын болсақ, бұл жерде 2,88 миллиард теңгесі жеміс-көкөніс шаруашылығын дамытуға жіберілді. Қаржы толығымен бүгінгі күнге игерілді. Ал 15 миллиард теңгесі ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілерді қаржыландыруға жіберілді. Бұл сома бүгінгі күні толығымен игерілді.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сенатор Сұлтанов, сіздің сұрағыңыз.

СҰЛТАНОВ Е.Х. Рақмет, Дариға Нұрсұлтанқызы.

Менің сұрағым Асқар Қуанышұлына.

Уважаемый Аскар Куанышевич, на создание информационной системы «Автоматизированный мониторинг национального информационного пространства» выделено 1,7 миллиарда тенге. Как работает эта информационная система? Какие материалы в результате мониторинга получает министерство? Какие государственные органы получают результаты мониторинга, как они используют их на практике? Пожалуйста, если можно, конкретные примеры. Спасибо.

ЖҰМАҒАЛИЕВ А.Қ. Спасибо, Ерик Хамзинович.

Да, на самом деле эта система существует, работает. Она создавалась в рамках работы Министерства информации и коммуникаций. В результате реорганизации данная система функционирует в Министерстве информации и общественного развития.

Если позволите, более подробно расскажет Даурен Аскербекович.

АБАЕВ Д.Ә. Ерик Хамзинович, спасибо за вопросы.

Вы знаете, сейчас поток информации резко увеличился, вручную обрабатывать информацию, искать противоправный контент, который запрещен в Республике Казахстан, к примеру, пропаганда суицида, терроризма, экстремизма, культа жестокости, религиозного экстремизма, насилия и так далее, невозможно, потому что источников информации очень много, это и социальные сети, и мессенджеры, и телевидение, и радио, и газеты. Всем этим занимается так называемый автоматизированный мониторинг информационного пространства. Только за 2018 год порядка 120 тысяч противоправного контента было удалено с интернет-ресурсов, сайтов информационных агентств.

Большая работа ведется и по линии социальных сетей. Мы официально обращаемся ко всем социальным группам, потому что они тоже не успевают отслеживать тот материал, который выходит у них. Все, что запрещено в Республике Казахстан, мы удаляем.

С какими государственными органами мы взаимодействуем? Все материалы, которые носят противоправный контент в Республике Казахстан, передаем в Генеральную прокуратуру, Совет Безопасности, Комитет национальной безопасности, Министерство внутренних дел для принятия определенных процессуальных действий. Эта работа ведется. В принципе, осенью мы готовы презентовать сенаторам.

ТӨРАҒА. Ерик Хамзинович, Вы удовлетворены ответом?

СҰЛТАНОВ Е.Х. Да, ответ полный. Конечно, интересно будет послушать презентацию.

ТӨРАҒА. Сенатор Нұрсипатов.

НҰРСИПАТОВ Н.Н. Рақмет. Менің сұрағым да Асқар Қуанышұлына арналады.

Оборонно-промышленный комплекс – это один из важнейших элементов обеспечения обороноспособности государства и одно из немногих направлений экономики, которое при должном развитии способно на высоком научном и технологическом уровне выпускать не только продукцию военного назначения, но гражданского.

Более того, предприятия ОПК могут стать стержнем экономики в тех регионах, где они создаются, открывать новые рабочие места, осуществлять поддержку социальных программ.

В этой связи следующие вопросы.

Каков вклад оборонно-промышленных предприятий в росте экономики страны?

Сколько создано рабочих мест на этих предприятиях?

Идет ли процесс производства продукции гражданского назначения?

Являются ли они конкурентоспособными? Рақмет.

ЖҰМАҒАЛИЕВ А.Қ. Спасибо большое за вопросы.

На сегодняшний момент существует и работает в Казахстане 40 предприятий оборонно-промышленного комплекса. Порядка 9 тысяч рабочих мест создано на этих предприятиях, порядка 30 процентов гражданского оборудования производится на этих заводах.

Конечно, мы четко понимаем и видим тенденции, которые сегодня в мире имеются, то, что оборонно-промышленные предприятия должны в том числе производить гражданскую продукцию. Мы посмотрели аналогию в других странах, мы видим, что 50 на 50 производят продукцию военного и гражданского назначения.

Сегодня мы со всеми предприятиями проработали расширение данной линейки гражданского назначения и сформировали целый ряд проектов. У нас сегодня имеются и по военному назначению, и по гражданскому назначению 58 новых проектов, которые предполагают производство более 100 видов новой продукции.

Соответствующие документы Дорожной карты утверждены. Более того, для того чтобы стимулировать этот процесс, мы увидели, что оборонно-промышленные предприятия сегодня лишены тех возможностей, которыми располагают другие промышленные предприятия. Это поддержка по инвестициям, это финансовая поддержка с точки зрения стимулирования бизнеса, с точки зрения лизинга и других необходимых для оборонно-промышленного комплекса видов поддержки.

Сегодня мы проработали с Министерством индустрии и инфраструктурного развития вопрос о включении оборонно-промышленного комплекса в данный процесс. Я убежден и уверен, что эти новые решения позволят оборонно-промышленный комплекс развивать на более высоком уровне. Спасибо.

ТӨРАҒА. Сенатор Төреғалиев.

ТӨРЕҒАЛИЕВ Н. Рақмет, құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы. Менің сұрағым Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министріне.

Құрметті Бердібек Машбекұлы, сізге екі сұрағым бар.

Бірінші сұрағым. 2017 – 2021 жылдарға арналған «Еңбек» мемлекеттік бағдарламасының басты индикаторы жұмыссыздық деңгейі. Бағдарламада 2017 жылы еліміз бойынша нақты жұмыссыздық деңгейі 4,9 пайыз деп көрсеткенсіздер.

2018 жылы жоспар 4,9 пайыз, нақты орындалуы да 4,9 пайыз, ешбір өзгеріс жоқ. Бұл елімізде 443 мың жұмыссыз адамның бар екенін көрсетіп отыр. Ал 2018 жылы еңбек нарығындағы 496 мың жұмыссызды жұмысқа орналастырғансыздар. Бағдарламада жоспарланған 107 миллиард теңгенің еңбек нарығындағы жұмыссыздық деңгейін ең болмағанда жарты пайызға төмендетуге әсерін тигізе алмай отырғаны түсініксіз. Яғни жыл ішінде жұмыссыздарды жұмысқа орналастыру мақсатында атқарылған іс-шаралар өз нәтижесін бермей отыр. Осыны түсіндіріп беріңіз.

Екінші сұрағым. Жастар практикасының мақсаты оқу бітірген жастарымызды практикадан өткізу арқылы тұрақты жұмысқа орналастыру.

Бағдарламада 2018 жылы 15 мың 639 жасты практикаға жіберу жоспарланған, ал нақты 24 мың 500 адам жолданған, жоспардан 50 пайызға артық. Ал жұмысқа орналасқаны 45 пайыз ғана, қалғандары жұмыссыз қалды. Жұмсалған қаражат 5 миллиард 400 миллион теңге, есеп бойынша барлығы игерілген. Ал іс жүзінде біз бағдарламаның мақсатты индикаторына қол жеткізе алмағанын көріп отырмыз. Демек, 13 мың жұмысқа орналаспаған жастарымыз үшін жұмсалған 2,9 миллиард теңге өз нәтижесін бермей отыр.

Осыған байланысты менің сұрағым. Жастарды жұмысқа орналастыруға мүмкіндігіміз болмаса да 50 пайызға артық жоспардан тыс жастарды не себептен практикадан өткіздік? Әлде мақсатымыз – қаражатты игеру ме? Рақмет.

САПАРБАЕВ Б.М. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті депутаттар, құрметті Нариман Төреғалиұлы! Дұрыс айттыңыз, 2017 жылы Елбасының тапсырмасына сәйкес «Еңбек» мемлекеттік бағдарламасы қабылданған болатын. Ол бағдарламаның ең негізгі мақсаты – қазақстандықтарды жұмыспен қамтамасыз ету.

Жаңа дұрыс айттыңыз, өткен жылы 497 мың жұмыс орны ашылды. Оған 380 мың қазақстандық тұрақты орналасты.

Біз биылғы жылдан бастап жұмыс нарығындағы балансты жасадық. Ондағы біздің мақсатымыз – қанша жаңа жұмыс орны ашылады, қанша жаңадан жұмысқа келушілер бар.

Жаңа сіздің неге 4,9 пайыз өзгермейді дегеніңіз бойынша. Біріншіден, жылда жоғары және арнаулы оқу орнын 200 мыңға жуық адам бітіреді, 173 мыңға жуық адам декреттен келеді, 11 мың адам жұмыстан босайды, 10 мың адам көшіп келеді. Осының бәрін есептеген кезде 400 мың болады.

Негізінен жаңағы сіз айтқан 107 миллиард қаржы, біріншіден, сол азаматтарға жұмыс орнын ашуға, екіншіден, олардың кәсіпкерлікпен айналысуына, үшіншіден, грант беруге жұмсалады.

Ал енді жаңағы критерий жөнінде жұмыссыздарды анықтау үшін Халықаралық еңбек ұйымының бекіткен үш индикаторы бар. Біріншіден, өмірінде жұмыс істемегендер. Екіншіден, жұмыс істегендер. Үшіншіден, жұмысқа дайын адамдар.

Біз қазір Үкіметте арнайы барлық мемлекеттік органдар басшыларының орынбасарларынан құрылған жұмыс тобын құрдық. Барлық министрліктерге тапсырма берілген. Әрбір қабылданған мемлекеттік бағдарламаларда жаңадан ашылатын жұмыс орындары көрсетілуі керек. Ай сайын біздің министрлік сол жұмыс тобымен берілген тапсырма орындалды ма, орындалмаса, неге орындалмады, соны анықтап, тиісті басқа да мемлекеттік органдармен шара қолданылатын болады.

Жастар практикасы жөнінде. Жаңа дұрыс айттыңыз, жоғары және арнаулы оқу орындарын бітіргеннен кейін «Еңбек» мемлекеттік бағдарламасына сәйкес алғашқы жұмыс тәжірибесін алу үшін осы бағдарламаның бағыты енгізілген. Бұл бағдарлама бойынша былтыр 24 мың жасты осы жастар практикасынан өткізуіміз керек болатын. Кейбіреуінің ертерек бітіруіне немесе басқа жұмысқа орналасуына немесе кетіп қалуына байланысты қосымша қаржы бөлініп, ол тапсырма 27 мыңға орындалды.

Оның ішінде жұмысқа орналасқаны 43 пайыз деп айттыңыз, ол дұрыс. Біздің ендігі негізгі мақсатымыз – берілген қаржыны игеру емес, сол берілген қаржыны тиімді пайдалану.

Әрине, 50 пайызға жетпей жұмысқа орналасқан дұрыс емес, бірақ оларды жұмысқа орналастыру әрі қарай жалғасады. Егер олар 2018 жылы жұмысқа орналаспайтын болса, онда біз 2019 жылы оларды жұмысқа орналастыруымыз керек.

Дариға Нұрсұлтанқызы, сіз жақсы білесіз, Мемлекет басшысының, Елбасының берген тапсырмасы – халықты жұмыспен қамтамасыз етіп, жұмыссыздардың санын көбейтпеу. Біз биыл өзімізге міндеттеме алып отырмыз (бірінші рет деп айтуға болады), егер былтыр 4,9 пайыз болатын болса, алдымыздағы әр жылы оны кем дегенде 0,1 пайызға төмендету, яғни биыл жұмыссыздардың көлемі 4,8 пайыз болу керек. Біз соған жұмыс жасап жатырмыз. Рақмет.

ТӨРАҒА. Біз өңірлерде жаңағы орталықтармен кездескен кезде практикада жүрген жастардың ұстаздары азаматтардың 30-40 пайызы жай келіп жүр, оларда ертең жұмыс істейміз деген мақсат жоқ, өйткені олар кішкентай стипендия алады, олардың жолға деген ақшаларын беріп қояды, соған барлығы қызып жүр дейді. Осы мәселені қалай шешу керек, не істеу керек?

САПАРБАЕВ Б.М. Дариға Нұрсұлтанқызы, өкінішке орай, ондай жайлар бар. Сіз дұрыс айттыңыз, олар айына 25 айлық көрсеткіш алады, былтыр ол 63 мың теңге болды. Әрине, оларға жұмыссыз жүргеннен гөрі 63 мың теңге алған дұрыс.

Біз қазір басқа да министрліктермен, жергілікті билікпен олардың әрқайсымен нақты жұмыс жасауымыз керек. Олар жастар практикасын бітіргеннен кейін жұмысқа орналасу керек. Біздің ең негізгі мақсаттарымыздың бірі осы.

ТӨРАҒА. Сенатор Мамытбеков.

МАМЫТБЕКОВ Е.Қ. Рақмет, Дариға Нұрсұлтанқызы.

Менің бірнеше сұрағым бар.

Первый вопрос к Министерству национальной экономики, Министерству сельского хозяйства и Министерству индустрии и инфраструктурного развития.

При реализации государственных и иных программ не всегда эффективно расходуются бюджетные средства, не совсем виден экономический эффект. При этом теряют силу прежние достаточно эффективные механизмы и инструменты управления развитием экономики. Не можем точно определить, как сыграли достигнутые индикаторы на развитии регионов, экспортной составляющей, повышении производительности труда, количества созданных рабочих мест и так далее.

Например, главным пробелом ГПФИИР-2 является слабый анализ проектов, подлежащих государственной поддержке. Предприятия строят, не задумываясь ни о рынках сбыта, ни об источниках снабжения сырьем, ни о кадрах.

Другой пример. В сфере АПК по программе «Агробизнес-2020» экспорт мяса планировалось довести до 60 тысяч тонн в год (2016 – 2017 годы), на это выделили 120 миллиардов тенге.

Между тем, вопреки заверениям Министерства сельского хозяйства при принятии этого решения, итоги 2018 года показали, что экспорт мяса остается на прежней отметке,

то есть нет прорыва, в то время как импорт, напротив, растет. При этом аналогичные недостатки можно обнаружить при анализе Дорожной карты бизнеса–2020 и других программ.

Думаю, у нас избыток программ, которые распыляют бюджетные средства. При этом повышение качества жизни населения растет недостаточно быстро.

Есть ли понимание в этих ведомствах сущности проблем проектирования, какие системные меры могут быть предприняты для наведения порядка в этих сегментах? Будут ли программы оптимизированы?

Второй вопрос к Министерству национальной экономики и Министерству индустрии и инфраструктурного развития.

АО «Национальная геологоразведочная компания «Казгеология» было выделено 3,5 миллиарда тенге. Эти деньги до сих пор не использованы, их освоение планируется только в 2020 году. В этой связи есть ряд вопросов.

Кто принимал решение о выделении этих средств, и где находились эти средства более года? Ведь эти средства можно было направить на другие цели в 2018 году.

Кто несет ответственность за подготовку и принятие решения по выделению средств АО «Национальная геологоразведочная компания «Казгеология»?

Следующий вопрос также к Министерству индустрии и инфраструктурного развития. По информации Комитета по статистике, удельный вес детей и подростков составляет 30 процентов населения. При этом остро стоит жилищный вопрос, четверть казахстанцев проживает на одной жилплощади впятером и более.

В 8 регионах страны из 17 доля детей и подростков превышает 30 процентов населения. Самые молодые регионы – Туркестанская и Мангистауская области, где доля молодых людей в возрасте до 15 лет составила соответственно 39,6 процента и 36,6 процента от всего населения этих регионов. В этой связи вопросы.

Учитывает ли Правительство при реализации программы в области жилищного строительства новые демографические показатели, а Счетный комитет – эффективность бюджетных ассигнований в сфере жилищного строительства? Какие льготы предусмотрены для молодых специалистов при получении квартир, особенно в Год молодежи?

И последний вопрос к Счетному комитету по контролю за исполнением республиканского бюджета и Генеральной прокуратуре, если есть их представители.

Из-за отсутствия должного контроля со стороны государственных органов при использовании средств республиканского бюджета регулярно допускаются нарушения. В свою очередь, они негативно влияют на качество и эффективность реализации запланированных мероприятий.

Даже при полном освоении средств республиканского бюджета государственные органы практически не всегда достигают показателей прямых и конечных результатов бюджетных программ. В то же время Счетный комитет по контролю за исполнением республиканского бюджета передает в правоохранительные органы материалы государственного аудита по выявленным правонарушениям при проведении аудита и финансового контроля. Вместе с тем мы все видим, что очень скудная информация о принятых мерах по итогам аудита.

Как организована и действует ли обратная связь Счетного комитета по контролю за исполнением республиканского бюджета с правоохранительными органами? Бывают ли случаи бездействия с их стороны? Каковы масштабы этого бездействия? Спасибо.

ТӨРАҒА. Пожалуйста, кто отвечает?

ДӘЛЕНОВ Р.Е. Уважаемая Дарига Нурсултановна! Уважаемый Едил Куламкадырович! Уважаемые сенаторы! В стране реализуются 14 государственных программ. И порядок здесь, безусловно, наводить надо, поскольку на них приходится 2,3 триллиона тенге, почти пятая часть расходов республиканского бюджета.

Алгоритм системных мер следующий.

Первое. Из 14 программ в этом году завершаются семь государственных программ. Соответственно, открывается окно возможности усовершенствовать, исправить недостатки и учесть их при разработке новых. Например, Дорожная карта бизнеса–2020, которая реализуется нашим министерством, хорошая, востребованная, бизнес пользуется обучением, льготными кредитами. Но за время реализации выявлены определенные недостатки. Например, есть недостаток финансирования, одобряются кредиты, которые потом встречаются с дефицитом средств, нет должного планирования. Например, под субсидии подпадают только кредиты, выданные через банки второго уровня, хотя микрокредитные организации очень активно работают, особенно в отношении микропредприятий на селе, а микрофинансовые организации не участвуют в нашей Дорожной карте бизнеса–2020. Поэтому и это предложение будем учитывать в новой программе.

Второе. Мы сейчас работаем, чтобы повысить экономическую отдачу государственных программ. Создали специальную межведомственную рабочую группу, анализируем все государственные программы. Срок себе поставили до середины июля, чтобы успеть к формированию бюджета на следующий год, чтобы все неэффективные расходы оптимизировать.

Третье. По всем бюджетным инвестициям прорабатывается новая бюджетная заявка, чтобы при заявлении расходов, при планировании администратор заранее показывал, какие экономические эффекты, какие налоги ожидаются от реализации проекта, чтобы внести это в отчет. И при рассмотрении отчета в Парламенте можно будет сравнивать, что заявлялось администратором при планировании и что произошло в результате реализации. Мы считаем, что эти меры позволят повысить эффективность.

По оптимизации государственных программ. Вы знаете, что до 2015 года их было 52, после оптимизации осталось 14. Мы сейчас проводим работу над тем, как повысить эффективность. Наверное, количество уже правильное, небольшое. Основные программы были объединены, укомплектованы. Сейчас речь идет о повышении их эффективности. Спасибо.

ТӨРАҒА. По второму вопросу, Женис Махмудулы, Вы ответите?

ҚАСЫМБЕК Ж.М. Наверное, Скляр.

ТӨРАҒА. Пожалуйста, Роман Васильевич.

СКЛЯР Р.В. Едил Куламкадырович, спасибо за вопросы.

По первому вопросу касательно АО «Национальная геологоразведочная компания «Казгеология». Действительно, в 2018 году было выделено 3,5 миллиарда тенге на пополнение уставного капитала. Эти средства находятся на корреспондентском счете в Казначействе. Эти средства должны были быть направлены на разработку информационной системы в Национальный банк данных минеральных ресурсов.

Задержка с реализацией данной информационной системы возникла в связи с тем, что при формировании технического задания на ее разработку были достаточно длительные сроки согласования с государственными органами. Кроме того, эта система нами создается впервые, необходимо было максимально ее оптимизировать, чтобы она приносила наибольший эффект.

Действительно, произошла задержка, но средства будут освоены не в следующем году, а в текущем году, лишь небольшой остаток на 2020 год переходит. Более подробно мы можем до конца года доложить и презентовать данную программу, как она будет действовать.

Действительно, геологоразведка – очень важный вопрос, который послужит развитию промышленности и других отраслей в целом.

Что касается жилья для наших граждан. Учитывали мы и демографическую ситуацию, какие льготы для молодежи. Как вы знаете, жилищная политика реализуется в рамках программы «Нұрлы жер». Безусловно, демографическую ситуацию в регионах мы учитываем. Средства, которые выделяются на арендное и кредитное жилье в регионах, учитывают не только количество проживающих, но и количество очередников. Например, для многодетных матерей средства мы выделяем по количеству очередников в таких регионах.

Касательно поддержки молодежи. Как вы знаете, Елбасы инициировал выведение молодежи в отдельную подпрограмму в рамках программы «Нұрлы жер». В трех городах, в Нур-Султане, Алматы и Шымкенте, ежегодно по 1000 квартир в течение трех лет будет строиться для работающей молодежи.

ТӨРАҒА. Пожалуйста, Наталья Николаевна.

ГОДУНОВА Н.Н. По жилью, о чем говорил министр. К нам тоже был вопрос касательно эффективности бюджетных затрат в сфере жилищного строительства.

В прошлом и этом годах мы проводили достаточно серьезную оценку программы «Нұрлы жер». В своем выступлении я приводила пример, касающийся неэффективности инструментов программы, которые можно увидеть еще на стадии разработки программы и на стадии ее реализации.

Кроме того, уважаемые депутаты, мы смотрим, как вы знаете, проект республиканского бюджета на трехлетний период. В прошлом году, когда мы оценивали проект бюджета на 2019 – 2021 годы, было предусмотрено выделение регионам по 1,6

миллиарда тенге на строительство жилья, всем регионам одинаково. Что получилось в результате? У кого-то не было проектов на эти деньги, а у кого-то, наоборот, проекты были, но денег не хватало. Соответственно, мы дали рекомендацию Правительству пересмотреть эти ресурсы, и она была учтена.

Что касается нашего взаимодействия с правоохранительными органами. Конечно, мы взаимодействуем, но, Едил Куламкадырович, я хочу обратить внимание, что все-таки мы передаем в правоохранительные органы только те материалы, где мы усматриваем признаки уголовных правонарушений. Их не так много. В 2018 году мы передали 12 материалов, из них по пяти прекращено расследование, шесть находятся в производстве, по одному состоялся приговор суда.

Почему так мало? На самом деле прозрачность бюджетной системы на сегодняшний день достаточно высока, поэтому совершать хищения (а мы передаем в правоохранительные органы в основном то, что касается хищения и ущерба) на стадии бюджетного процесса практически невозможно. Все это происходит на уровне подрядчиков, к сожалению. Поэтому в правоохранительные органы передается немного материалов. У нас есть правила взаимодействия. Дважды в год мы производим сверку. Мы знаем, по каким материалам аудит, как идет ход расследований, и претензий к правоохранительным органам, Генеральной прокуратуре у нас нет. Спасибо.

ТӨРАҒА. Спасибо.

Представитель Генеральной прокуратуры хочет что-то добавить?

ЕСЖАНОВ С.К. Дариға Нұрсұлтанқызы, жаңа айтып өткендей, осы 2018 жылы 12 құжат қабылданған еді. Содан бір қылмыстық іс тіркеліп, оның қорытындысы болған. Біз келген әр құжатты міндетті түрде қарастырып, ары қарай қандай мәселенің көтерілгеніне байланысты қылмыстық істің болу-болмауы туралы іс-шара қолданып отырамыз.

ТӨРАҒА. Сенатор Еламанов.

ЕЛАМАНОВ Б.Қ. Менің сұрағым Ауыл шаруашылығы министрі Сапархан Омаров мырзаға.

«Авариялық су қоймаларын және гидротехникалық құрылыстарды қайта құру» жобасының шеңберінде «Қазводхоз» Республикалық мемлекеттік кәсіпорнының жарғылық капиталын 11 миллиард тенгеге ұлғайту арқылы қандай нысандарға қаржыландыру жоспарланған?

Неліктен бұл жобалық-сметалық құжаттарға түзетулер енгізу қажет болды және бұл құжаттарға сараптамалық қорытындыны кім берген?

Сапасыз жобалық құжаттарды дайындағаны және оң сараптау қорытындысын бергені үшін бұл ұйымдардан қандай жауапкершілік сұралады?

Менің бұл сұрақты беріп отырған себебім, бөлінген бюджет қаражатының уақтылы және тиімді пайдаланылуы өте маңызды мәселе. Себебі елімізде әлде де кезек күтіп тұрған авариялық гидротехнологиялық құрылыстардың тізімі жеткілікті. Соның бірі Сырдария

өзеніндегі Қызылорда гидроузелинің авариялық жағдайы туралы дабыл қаққанымызға біраз уақыт болды, әлде де қолға алынбай келе жатыр. Рақмет.

ОМАРОВ С.К. Сұрағыңызға рақмет. Кезінде осы объектілер бойынша жобалық-сметалық құжаттарға мемлекеттік сараптамалар жасалған болатын. Кейінгі кезде осы мемлекеттік сараптамаларға өзгеріс енгізу керек болды. Өйткені бұл жобалар бойынша уақыт өтіп кеткен, кейбір жобаларда 4-5 жылға дейін уақыт өтіп кеткен. Ол сметалық құжаттар дұрыс болмағандықтан қайтадан сметалық құжаттарды қарап жатырмыз.

Айта кетер болсам, бүгінгі күні алты объект бойынша сметалық құжатты қайтадан қарадық. Жауапкершілікке келетін болсақ, біз қазір сол құжаттарды дайындаған компаниялармен соттасу жұмысын жүргізіп жатырмыз.

ТӨРАҒА. Соттасып жүргендеріңізге неше жыл болды?

ОМАРОВ С.К. Дариға Нұрсұлтанқызы, биыл ғана бастадық. Өйткені бұған дейін сұрақ созылып кеткен, соған анализ жасап, биыл сотқа беріп жатырмыз.

ТӨРАҒА. Сенатор Жұмағазиев.

ЖҰМАҒАЗИЕВ М.С. Рақмет, Дариға Нұрсұлтанқызы. Менің сұрағым Ауыл шаруашылығы министрлігіне.

Шұғыл шығындар үшін Үкімет резервінен «ҚазАгро» холдингіне оның жарғылық қорын ұлғайту арқылы 65 миллиард теңге бөлінген.

2018 жылдың басындағы игерілмеген 8,3 миллиард теңгені қоса алғанда шұғыл шығындар үшін бөлінген сома 73,3 миллиард теңгені құрап отыр.

Осы мәселе комитет отырысында көтерілген болатын, алайда толыққанды жауап болмады.

Осыған байланысты сұрақ. Бұл қандай шұғыл шығындар және олар қандай мақсаттар үшін жұмсалды? 2017 жылы қандай себептермен 8,3 миллиард теңге игерілмей қалды? Рақмет.

ОМАРОВ С.К. Дариға Нұрсұлтанқызы, егер рұқсат етсеңіз, холдингінің төрағасы Қарашөкеев жауап берсін.

ТӨРАҒА. Рұқсат.

ҚАРАШӨКЕЕВ Е.Ш. Рақмет. Құрметті депутаттар, расында 2018 жылы республикалық бюджеттен 82,88 миллиард теңге бөлінген болатын. Оның ішінде резервтің 65 миллиарды, сосын бюджеттік бағдарлама бойынша 17,8 миллиард болды.

Бюджеттегі резервтен алынған 65 миллиардтың бүгінгі таңда 57,2 теңгесі игерілді. Қаражат қалдығы осы жылдың соңына дейін игеріледі, негізі ол ақша 2018-2019 жылдарға көзделген болатын.

Үкімет 65 миллиардтың ішінен 20 миллиардын ауыл шаруашылығы өнімдерін қайта өңдеуге және ауыл шаруашылығы техникасын жаңартуға бөлген болатын. 15 миллиард

теңге ауыл шаруашылығы өнімдерін қайта өңдеуге жұмсалды, 48 жобаға 13 миллиард теңге жіберілді, қалған 2 миллиард теңгенің игерілуі осы жылдың ішінде аяқталып жатыр.

Соңғысы 8,3 миллиард теңгенің игерілуіне қатысты жағдай, ол ақша (8,3 миллиард) 2017 жылы бидайды сатып алуға (нарықтағы бағаны тұрақтандыруға) берілген болатын. Қазіргі таңда 3,9 миллиардқа 79 мың тонна бидай сатып алынды, ол 2018 жылдың өніміне сатып алынды, қалған 4,4 миллиардқа 2019 жылғы бидайдың өнімін сатып алуды көздеп отырмыз. Ол бидай сатып алынады. Рақмет.

ТӨРАҒА. Сіз «ҚазАгро» холдингінің бастығысыз ғой, Қарашөкеев.

ҚАРАШӨКЕЕВ Е.Ш. Иә.

ТӨРАҒА. Айлығы бар, жұмыс істейтін жері бар, оның бәрінің шығыны сіздің холдингке жылына қанша болады? Тек қана холдингтікі. Мен 3 миллиардтай деп естігенмін.

ҚАРАШӨКЕЕВ Е.Ш. Иә, 3 миллиардтай.

ТӨРАҒА. Қымбат емес пе?

ҚАРАШӨКЕЕВ Е.Ш. Біз қазір трансформация бағдарламасы бойынша шығындардың бәрін күрт өзгертуге, қысқартуға жұмыс жүргізіп жатырмыз. Негізі холдингтің ішінде шығындардың көп пайызы біздің төлеп жатқан пайыздарымыз. Холдингте 73 адам ғана жұмыс істейді. Сол 73 адамнан басқа адам санын көбейтіп жатқан жоқпыз.

Холдингтің шығынын біз ендігі жылы күрт қысқартайын деп жатырмыз. Жеті еншілес компаниямыз, акционерлік қоғамымыз бар. Солардың төртеуін қалдырамыз. Қалған еншілес компаниялардың ішіндегі шығындарды да қысқартуды көздеп жатырмыз.

ТӨРАҒА. Оның барлығын қысқарту керек, өйткені ауыл шаруашылығы саласында 3,6 миллиард теңге деген бірталай ақша.

ҚАРАШӨКЕЕВ Е.Ш. Міндетті түрде қысқартамыз.

ТӨРАҒА. Пожалуйста, Ольга Валентиновна, Ваш вопрос.

ПЕРЕПЕЧИНА О.В. Спасибо, уважаемая Дарига Нурсултановна.

Согласно заключению Счетного комитета по контролю за исполнением республиканского бюджета центральными государственными органами увеличена доля закупок на услуги по организации конференций и выставок с 4 процентов в 2016 году до 80 процентов в 2018 году от общих затрат на эти мероприятия.

Всего затраты на эти мероприятия за три года (за минусом расходов на «Экспо») составляют 825 миллионов тенге, в том числе в 2018 году – 664 миллиона тенге. Это на

фоне поручения Главы государства по сокращению имиджевых расходов в условиях необходимой жесткой экономии бюджетных средств.

Все это свидетельствует о наличии резервов для оптимизации малоэффективных и не направленных на исполнение общенациональных задач затрат центральных государственных органов.

Этот вопрос касается всех государственных органов, Министерства культуры и спорта, Министерства иностранных дел, Министерства цифрового развития, оборонной и аэрокосмической промышленности Республики Казахстан.

Я задам вопросы, наверное, Министерству финансов, потому что оно на сегодняшний день занимается обеспечением исполнения республиканского бюджета.

Что делается Правительством для выполнения поручения Главы государства в этом направлении? Кто и каким образом оценивает эффективность этих затрат? Как возможно перепроверить, проводились ли эти мероприятия, особенно за рубежом? Что они с экономической точки зрения дали для развития экономики нашей страны? Каков эффект от каждого затраченного тенге на проведение имиджевых мероприятий на привлеченный инвестиционный тенге? Спасибо.

ШОЛПАНҚҰЛОВ Б.Ш. Спасибо за вопросы.

Уважаемая Дарига Нурсултановна, уважаемая Ольга Валентиновна, уважаемые депутаты! Хотелось бы отметить, что Правительством во главе с Первым заместителем Премьер-Министра – Министром финансов Алиханом Асхановичем создана рабочая группа, в рамках которой по поручению Главы государства ведется ревизия и оценка выделенных средств, также в 2019 году, по затратам на имиджевые мероприятия. На сегодняшний день со всех государственных органов собрана информация, предполагается заслушать каждый государственный орган, просмотреть все мероприятия. Уже в бюджете на 2020 – 2022 годы показать, насколько каждое мероприятие было сокращено и почему.

Данная работа в активной фазе. Мы планируем в середине июля ее завершить, и в проекте предстоящего трехлетнего бюджета, а также при уточнении текущего года данные мероприятия оптимизировать.

ТӨРАҒА. Можете цифры оптимизации назвать?

ШОЛПАНҚҰЛОВ Б.Ш. Дарига Нурсултановна, до 10 июня каждый государственный орган должен нам представить данные, с 10 июня до середины июля комиссия должна сделать полностью выкладку по мероприятиям, которые подлежат оптимизации.

На сегодняшний день по государственному заданию мы предлагаем на оптимизацию 340 миллиардов тенге не выделять прямым заключением, а выдать через государственные закупки. Сейчас каждый государственный орган на этой комиссии пытается защитить, почему эти расходы через госзадание ему надо пропустить.

Также в рамках оптимизации подведомственных госучреждений мы предложили несколько подходов, в рамках которых большая часть предприятий уходит на приватизацию.

Такие меры принимаются. После 15 июня будет заслушиваться каждый государственный орган. Свое предложение комиссия сделала, и по всем итогам будет принято итоговое решение. Мы можем промежуточно в Парламент представить.

ТӨРАҒА. Нужно все-таки очень четко регламентировать, что такое госзаказ и что такое госзадание. Госзадание тоже стало хорошей лазейкой, чтобы избежать конкурса, где надо, где не надо применяется.

Пожалуйста, сенатор Абдикеров.

ӘБДІКЕРОВ Р.Қ. Рақмет, Дариға Нұрсұлтанқызы.

Менің сұрағым «ҚазАгро» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамының басқарма төрағасына.

Бүгінде сіздерде кредиттердің 96 пайызы тек үлкен агроқұрылымдарға, ал 4 пайызы ғана шағын шаруашылықтарға берілетіні жасырын емес. Осы тұрғыда Есеп комитетінің қорытындысына сәйкес 2018 жылы республикалық бюджеттен «ҚазАгро» холдингі арқылы агроөнеркәсіп субъектілеріне ауыл шаруашылығы техникасы мен жабдықтарын сатып алу үшін кредит беруге 15 миллиард теңге бағытталған. Жоспарда 30 жоба болғанымен, іс жүзінде 22 жоба ғана несиеленген. Ал ауыл шаруашылығы техникасының тапшылығы бүгінде Қазақстанда шамамен 50 мың бірлікті құрайды.

Осы орайда көптеген шаруа қожалықтары ауыл шаруашылығы техникаларын алуға ынталы болғанымен, берілетін несиелердің шектен тыс қатаң талаптары қолбайлау болуда.

Мәселен, Қазақстанда ауыл шаруашылығы техникасының лизингтік мөлшерлемесі 7 пайыздан басталса, ал көрші Өзбекстанда 2 пайыздан бастап, Ресейде 15 жылға дейін 3-5 пайызбен жеңілдетілген несие беріледі екен.

Осыған байланысты сұрақ: шағын шаруашылықтарды қаржыландыруға қолжетімділікті арттыру және несие талаптарын жеңілдету бойынша қандай іс-шаралар жоспарлануда? Сондай-ақ берілген несиелерді игеру үшін қандай жұмыстар холдингте атқарылуда? Рақмет.

ҚАРАШӨКЕЕВ Е.Ш. Сұрағыңызға рақмет.

Бәрімізге мәлім, өткен үш жыл бойы «ҚазАгроФинанс» біздің еншілес компаниямыз приватизацияға жатады деп бюджеттен қаражат алмаған болатын. Осы жылдан бастап біз сол жұмысты жандандырып жатырмыз. Негізі біз жақында Үкіметке барып, жоспарларымызды беріп, жыл сайын 20 миллиард теңге ақша бөлінсе, біз де бюджеттен тыс қаржы көздерінен ақша тартып, сол ақшаға ауыл шаруашылығы техникасын тартуды көздеп отырмыз.

Мысалы, былтыр Аграрлық несие корпорациясы бойынша бөлінген 10 миллиард теңгені 20 үлкен жобаға көздеген болатын. Біз ақшаны алып игеруді бастаған кезде сұраныстың көптігін көріп, сол 20 ірі жобаның орнына 430 шағын және орта фермерге техниканы алуды көздедік. Бұл жұмыс әрине жалғасады, оның жандандырайық деп отырмыз. Техниканың көлемін біз алдағы 5-6 жылдың ішінде 3 пайыздан 6 пайызға көтерейік деп отырмыз. Бұл жаңартудың деңгейі.

ӘБДІКЕРОВ Р.Қ. Нақты қанша пайызға түсіресіздер келесі жылы?

ҚАРАШӨКЕЕВ Е.Ш. Қазіргі кезде техниканы сатып алуды қолдау бойынша бізде инвестициялық субсидия қарастырылған. Бұл инвестициялық субсидия бойынша алған құнының 25 пайызы бүгінгі күні субсидияланады. Бұл 25 пайыз республикалық бюджеттен қарастырылады да, бұның үстіне қосымша жергілікті бюджеттен тағы 10 пайыз субсидияланады.

Сонымен сіз айтқандай, 7 пайызға түседі. Сол 7 пайызға бүгінгі күні техниканы алып жатыр. Мысалы, былтырғы жылдың цифрларын қарайтын болсақ, былтыр лизингке алынған техниканың көлемі 47 пайызға өсіп отыр.

Бұдан басқа осы лизингке алу үшін кредит алған кезде 10 пайызға тағы да субсидиялау бар. Сондықтан осы бүгінгі күні көрсетіліп отырған қолдау жеткілікті деп ойлаймыз, бірақ енді тауар өндірушілерден тағы өтініш түсетін болса біз қарауға дайынбыз. Рақмет.

ТӨРАҒА. Сенатор Айтпаева.

АЙТПАЕВА С.М. Благодарю.

Мой вопрос к исполняющему обязанности Министра финансов Шолпанкулову и Министру национальной экономики Даленову.

В действующем бюджете затраты на детей, семью раздроблены между всеми социальными направлениями на республиканском и местном уровнях. В подобном раскладе размывается значительный объем расходов государства на родительство и детство, выплаты и льготы, услуги гражданам, имеющим детей.

В настоящее время в Казахстане многие ситуации складываются в связи с тем, что родители не представляют объем и стоимость затрат государства на содержание и нужды ребенка.

В международной практике эффективным инструментом адресного расхода государственного бюджета является детский бюджет. Это решение Пекинской платформы Организации Объединенных Наций от 2005 года.

ЮНИСЕФ считает его новым подходом в финансовой политике. Это новая социальная технология в формате программно-целевого управления, имеющего измерение затрат государства на поддержку родительства, семей с детьми, на их содержание и воспитание и оценки необходимого размера заработной платы страховых фондов.

Возможно ли выделение отдельного приложения в республиканском бюджете консолидированного бюджета затрат на развитие в интересах ребенка и семьи? Это особо важно, если мы хотим перейти на программный бюджет для граждан. Это первый вопрос.

Второй вопрос касается прожиточного минимума. В 2019 году в Казахстане установили прожиточный минимум 29698 тенге, из них 16328 тенге идут на продукты питания, 13360 тенге – на непродовольственные товары.

Прожиточный минимум у нас поступательно развивается в положительную сторону, но материальная потребность ребенка с инвалидностью гораздо выше прожиточного

минимума, который рассчитывается применительно к здоровым людям, ему требуются дополнительный уход, средства на реабилитацию, лекарства.

В этой связи у меня вопрос: будет ли рассматриваться отдельно расчет потребительской корзины на детей-инвалидов?

Благодарю за внимание.

ТӨРАҒА. Пожалуйста, Руслан Ерболатович.

ДӘЛЕНОВ Р.Е. Уважаемая Дарига Нурсултановна, уважаемая Сауле Муханбедиановна! Вопрос очень важный по структуре бюджета, выделять ли в нем детский бюджет. Стандарты ОЭСР предполагают также выделение женского бюджета на занятость женщин в экономике. Это хорошее предложение.

Я предлагаю следующий алгоритм. В аналитических целях мы можем проработать выделение отдельного приложения к бюджету. Это можно сделать в ближайшие дни, чтобы не откладывать в долгий ящик, подсчитать, сколько выделяется на детскую социальную помощь, попытаться выделить цифры и показать. Если это будет интересно и показательно, мы можем официально внедрить это как приложение к республиканскому отчету Правительства. Считаю, что это хорошее предложение.

По гражданскому бюджету. Если обратиться к сайтам Министерства финансов, Министерства национальной экономики и других министерств, там есть определенная вкладка «Бюджет для граждан», где в интересном профиле представлен бюджет, можно посмотреть, сколько тратится на экологию, поддержку детей, освещение. То есть бюджет представлен в различных аспектах. Поэтому эту работу мы можем формализовать в виде приложения.

По прожиточному минимуму. Есть разные предложения, в том числе даже о том, чтобы включить расходы на интернет в прожиточный минимум, поскольку это уже неотъемлемая часть жизни. Сегодня прожиточный минимум составляет почти 30 тысяч тенге, продовольственные товары и непродовольственные. Структуру потребления продовольствия нам Институт питания представляет.

По предложению о том, надо ли, можно ли выделить на расходы граждан с особыми возможностями. Этот вопрос нами тоже обсуждается, потому что все мы понимаем, что расходов здесь больше, потребностей гораздо больше, помощь должна быть более адресной. Мы это предложение рассмотрим, мы это контролируем. Спасибо.

ТӨРАҒА. Сенатор Мусабаев.

МҰСАБАЕВ Т.А. Рақмет, Дариға Нұрсұлтанқызы.

Менің сұрағым Қазақстан Республикасы Цифрлық даму, қорғаныс және аэроғарыш өнеркәсібінің министрі Асқар Қуанышұлы Жұмағалиевқа.

Решением Главы государства, Первого Президента Республики Казахстан – Елбасы в 2017 году было начато создание собственной космической отрасли, и за восемь–девять лет сделали огромный шаг вперед. Вы знаете, была создана, функционирует и признана многими странами настоящая космическая отрасль по всем направлениям деятельности,

которыми занимаются высокоразвитые государства, за исключением пилотируемого космоса.

Одним из важнейших направлений космической деятельности является космическая наука. Она совершенно специфическая, поэтому она была выделена из состава Министерства образования и науки, и был создан Национальный центр космических исследований и технологий. В его состав вошли три института, и они успешно функционируют до сих пор, имеют замечательные результаты.

Всегда у нас космическая наука славилась только фундаментальными исследованиями, а прикладных не было вообще. Было решено создать новый институт, который бы занимался прикладными исследованиями, – Институт космической техники и технологий. Результаты не стали себя ждать.

Помимо тех космических исследований, которые непосредственно влияют на космическую деятельность нашей страны, наши одаренные научные сотрудники начали разрабатывать и такие системы, как система ЭВАК. Кто не знает, это система обнаружения и предупреждения в автоматическом режиме всех транспортных происшествий на территории страны, тем самым обеспечивая высокую безопасность дорожного движения.

Это явилось каким-то роковым для нашего Института космических исследований и технологий. Некоторые горячие головы решили оторвать, вытащить из космической отрасли (подумайте!) Институт космической техники и технологий в «Зерде». Это мне сегодня стало известно, поэтому я сейчас быстро сформулировал вопрос. Никакого отношения «Зерде» не имеет к космической технике и технологиям.

Если говорить о системе ЭВАК, то ее можно передать спокойно и в «Зерде», и в любое, куда нужно.

Я думаю, что этот вопрос не частный, не внутренний вновь созданного министерства, потому что реформирование уже в третий раз проходит, и это приводит к плачевным результатам, а это государственный вопрос. Космическая наука и ее самая непосредственная часть, которая создает космическую технику, в этом направлении сделаны огромные успехи, не может быть разделена. Зачем это нужно?

ЖҰМАҒАЛИЕВ А.Қ. Спасибо большое, Талгат Амангельдиевич.

Наверное, когда говорили Вам, довели не совсем корректную информацию. Институт, который занимается космосом и наукой, имеет три предприятия, одно из которых занимается космическими технологиями и ЭВАК. Это предприятие на сегодняшний день занимается бизнесом, который может осуществляться частными компаниями. Совместно с Министерством национальной экономики были проанализированы буквально все организации, которые сегодня мешают частному бизнесу работать, функционировать и предлагать свою продукцию. Это предприятие вошло в этот список, потому что занимается тем, чем должен заниматься частный бизнес. В свое время было поручение Елбасы «Yellow Pages Rule», что если есть частные предприятия, то там не должно находиться 100-процентное государственное предприятие.

Поэтому было принято решение: все, что касается проектов, которые на сегодняшний день не имеют никакого отношения к космосу, передать «Зерде», а все, что касается космоса, передать головному Институту по науке, который на сегодняшний день

функционирует, там все хорошо с точки зрения квалифицированных кадров. Ни в коем случае данные вопросы не будут решены без четкого понимания, кто и где будет работать.

В этом отношении мы понимаем серьезность космической науки и каких-либо вопросов в этом отношении не допустим.

ТӨРАҒА. Я думаю, что дальше идет спорный вопрос, и мой коллега не согласен. Я предлагаю это обсудить на заседании комитета, чтобы прийти к общему знаменателю.

Берик Шолпанкулович, что бы Вы ответили на вопрос Сауле Муханбедиановны?

ШОЛПАНҚҰЛОВ Б.Ш. Я хотел бы добавить, что в рамках действующего законодательства мы могли бы объединить затраты в рамках общей бюджетной программы, чтобы целиком прослеживали затраты.

В отношении детского или женского бюджета можно сказать следующее. Мы можем отдельным разделом все эти затраты вытаскивать в разрезе государственных учреждений, чтобы была более понятная информация.

ТӨРАҒА. Мы уже не раз предлагали Правительству подсчитать, сколько ежегодно государство выделяет денег на каждого гражданина страны через социальную сферу, образование, здравоохранение, улучшение качества жизни, строительство дорог и прочее, в том числе грантовое финансирование среднего специального и высшего образования, пенсионное обеспечение. Можно вывести цифру, сколько косвенным образом каждый гражданин получает от бюджета страны ежегодно. Это в общем объеме бюджета, а он большой, и за эти годы вырос значительно, что говорит об успехах в экономике, хотя мы и критикуем недостатки, которые имеются. В этом и состоит наша задача, мы хотим, чтобы это было еще лучше, быстрее, качественнее. Поэтому мы стараемся не спускать недостатки, которые наблюдаем.

Было бы очень неплохо, если Правительство тоже для себя представляло, как ежегодно государственный бюджет содержит граждан страны, потому что эти деньги не видны. Нужно показать, если бы все это было платно, во сколько бы это обходилось.

Қосымша баяндама жасау үшін сөз Қаржы және бюджет комитетінің мүшесі Дәурен Зекенұлы Әділбековке беріледі.

ӘДІЛБЕКОВ Д.З. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті депутаттар, Үкімет пен Есеп комитетінің мүшелері және шақырылғандар! Үкімет пен Есеп комитетінің есептері Парламент Сенатында жұмыс тобының отырыстарында, Қаржы және бюджет комитетінің кеңейтілген отырысында қаралды.

Жұмыс тобының құрамына Сенат депутаттары, Есеп комитетінің мүшелері мен Қаржы министрлігінің өкілдері кірді.

Өткізілген алты отырыста бюджеттік бағдарламалар әкімшілерінің және квазимемлекеттік сектордың төрт субъектісінің есептері тыңдалды.

Қазақстанның экономикасы сұраныстың біртіндеп қалпына келуі мен әлемдік экономиканың қалыпты өсу қарқыны аясында дамығанын атап өтуге болады.

Есепті кезеңде негізгі макроэкономикалық көрсеткіштер оң серпінмен өсті. Өнеркәсіп өндірісі мен ауыл шаруашылығы көлемінің өсуі қамтамасыз етілді.

Тауарлар мен қызметтер өндірісі тиісінше 4 пайызға ұлғайды, бұл алдын ала деректер бойынша 2017 жылға қарағанда нақты тұрғыда жалпы ішкі өнімнің 4,1 пайызға артуын қамтамасыз етті.

Тұтастай алғанда, экономиканың қарқынды өсуі халықтың нақты ақшалай кірістерінің 104,3 пайызға өсуін қамтамасыз етті.

Үкіметтің есебі мен Есеп комитетінің қорытындысын тұрақты комитеттерде және жұмыс тобының отырыстарында қарау нәтижесі бойынша Сенат депутаттары ұсыныстар мен ескертпелер енгізді.

По законопроектной работе. Утвержденным Правительством Планом законопроектных работ на 2018 год была предусмотрена разработка 18 проектов законов. В течение отчетного периода в данный план вносились изменения и дополнения десять раз.

В целях реализации норм законодательных актов, введенных в действие в 2018 году, принято 974 подзаконных нормативных правовых акта, из них 127 постановлений и распоряжений Правительства, 847 актов центральных государственных органов.

При этом с принятием каждого закона Правительством издается распоряжение о подготовке подзаконных актов с определением сроков и ответственных исполнителей. Само распоряжение при этом принимается уже в год действия норм закона.

Более того, значительная часть подзаконных актов, принимаемых центральными государственными органами, утверждаются с нарушением сроков. Это показывает отсутствие качественного планирования законопроектной деятельности, формализованный подход к правовому мониторингу и подготовке проектов законов, что не дает в том числе возможности качественного достижения индикаторов стратегического планирования и эффективности освоения бюджетных средств.

Таким образом, анализ отчетов предыдущих лет должен быть основой для планирования законопроектной работы на последующий период.

Планирование. В течение 2017 – 2018 годов отмечается положительная динамика роста основных показателей экономики, рост ВВП на 4 процента ежегодно. В то же время в ГИК ВЭФ по итогам 2017 – 2018 годов мы находимся на 59-м месте. Это результат несоответствия стратегического и бюджетного планирования.

К примеру, один из основных индикаторов – индекс продолжительности жизни. По данному показателю по итогам отчетного года мы заняли 96-е место. При рассмотрении данного вопроса оказалось, что за данный показатель ответственны семь министерств и акиматы областей и городов республиканского значения. Однако перед администраторами не поставлены конкретные цели и задачи по улучшению данного индикатора. В результате не все администраторы знают, что ответственны за данный показатель.

Выделенные средства администраторами освоены. Достигнуты показатели. Однако по сравнению с 2017 годом по данному индикатору в рейтинге мы опустились на одну позицию. Это свидетельствует об отсутствии гармонизации стратегического и бюджетного планирования, требующей анализа и корреляции показателей, целей и задач стратегического и бюджетного планирования.

В то же время есть проблема по недостаточному финансированию бюджетных заявок администраторов, ограниченная лимитами, исходящими из возможностей доходной части бюджета.

По доходной части. Доходы республиканского бюджета сложились на уровне 8,7 триллиона тенге. Анализ показал неисполнение плана поступлений по 23 позициям налогов, сборов и обязательных платежей.

Налоговые поступления составили 5,7 триллиона тенге, или всего 56,4 процента от расходов республиканского бюджета. Низкий уровень налоговых поступлений в бюджет обусловлен в том числе наличием значительных финансовых и налоговых льгот, предоставленных налогоплательщикам.

По расчетам Комитета государственных доходов Министерства финансов, за 2017 год потери по КПП составили 908 миллиардов тенге.

Необходим анализ системы налоговых стимулов, их увязки с размерами инвестиций, ориентировать налоговые стимулы на снижение инвестиционных затрат.

Есть вопросы целесообразности и эффективности предоставленных налоговых льгот.

Другой резерв – расширение налогооблагаемой базы. На сегодняшний день данный вопрос рассматривается совместно с заинтересованными государственными органами в рамках Совета по совершенствованию бюджетного законодательства в Сенате Парламента Республики Казахстан.

Значительные резервы по увеличению неналоговых поступлений в бюджет в том числе связаны с эффективностью финансово-хозяйственной деятельности квазигосударственного сектора.

По квазигосударственному сектору. На сегодня юридических лиц с участием государства 374: 119 АО, 36 ТОО, 124 РГП, 95 РГКП.

По заключению Счетного комитета в 2018 году в республиканский бюджет поступило дивидендов, части чистого дохода, доходов на доли участия в сумме 27,6 миллиарда тенге со снижением к уровню 2017 года на 25 процентов.

Финансовый год завершили с убытком 27 акционерных обществ, 5 ТОО. Допущено значительное сокращение доходности РГП по сравнению с предыдущим периодом. Завершили финансовый год с убытками 30 государственных предприятий. При этом в отчетном периоде субъектам квазигосударственного сектора из бюджета было выделено 512 миллиардов тенге, из них 107 миллиардов тенге – на увеличение уставного капитала.

Какова же эффективность использования выделенных средств квазигосударственным сектором? Чистый доход составил 652,8 миллиарда тенге. Поступления в бюджет дивидендов, части чистого дохода, доходов на доли участия составили 15,6 миллиарда тенге, это лишь 14,6 процента от объема вложений, направленных через увеличение уставного капитала. Здесь есть три аспекта.

Первое. Есть государственная собственность, но нет эффективного управления этой собственностью.

Второе. Сопоставление доли дивидендов, уплаченных в бюджет, и дивидендов, остающихся в распоряжении субъектов, свидетельствует о несовершенстве дивидендной политики.

Третье. Нет конкретных целей и механизмов использования части чистого дохода, остающегося в распоряжении субъектов.

По расходной части. В отчетном периоде фактические расходы республиканского бюджета сложились в размере 10,1 триллиона тенге.

В разрезе функциональных групп отмечается увеличение доли расходов социального блока, в общей структуре расходов – на 10 процентов. В то же время снижены расходы, направленные на развитие реального сектора экономики.

Рост расходов на социальную сферу обоснован и необходим, однако, учитывая низкую долю налоговых поступлений и значительный объем переплаты за счет авансовых платежей в бюджет, необходимо оценить риски бюджетной обеспеченности на перспективу.

Необходимо вернуться к рассмотрению вопроса, который неоднократно поднимался депутатами, о разработке документа долгосрочной устойчивости государственных финансов.

Анализ исполнения государственных программ показал, что несмотря на фактическое исполнение затрат, не достигнуты прямые и конечные показатели администраторами бюджетных программ на 6 и 7 процентов соответственно.

Стратегические планы государственных органов содержат значительное количество показателей результатов, не отвечающих целям и задачам Стратегического плана развития Казахстана до 2025 года.

Согласно данному Стратегическому плану развития в 2021 году планируется 46-е место. Последние два года подряд в рейтинге глобального индекса конкурентоспособности мы находимся на 59-м месте.

Таким образом, ключевым фактором в мониторинге за исполнением стратегических планов остаются формальное освоение объемов финансирования и количественная оценка реализации планов.

Не соблюдается требование бюджетного законодательства в части привязки каждого тенге бюджетных расходов к значению показателей результатов. Есть четыре статьи Бюджетного кодекса. В этой связи для качественного планирования и оценки влияния вложенных средств каждому администратору бюджетных программ необходимо разработать методику расчета эффективности использования бюджетных средств по всем действующим индикаторам при координации Министерства национальной экономики.

На сегодняшний день государственные органы не заинтересованы в разработке соответствующих методик, отсутствие которых не позволяет проанализировать эффективность использования средств с учетом фактически достигнутых результатов. Поэтому задача по переориентации бюджетной системы на результативность и эффективность государственных расходов не достигнута.

Сонымен қатар инвестициялық жобаларды әзірлеудің және оларды іске асырудың жүйесіз тәсілі, инвестициялық жобалардың бірыңғай базасының, бюджеттік шешімдер сабақтастығының болмауы алдыңғы жылдары басталған жобаларды жеткілікті қаржыландыруға мүмкіндік бермейді және кейін олардың құнының біраз қымбаттауына әкеп соғады.

Дайын және сараптамадан өткен жобалық-сметалық құжаттамалардың тек 32 пайызы ғана іске асырылып, қалғандары үш жылдық кезеңде керексіз қалып, кейін қайтадан сараптама өткізуге қосымша қаражат бөлуді талап етеді. Бұл жерде бюджеттік қаражатты үнемдеу көздері бар.

Үкімет есебінде осыған дейінгі есептер бойынша Сенат депутаттары жұмыс тобының отырыстарында, тұрақты комитеттерде енгізген ескертпелері мен ұсыныстары бойынша қабылданған шаралар туралы ақпараттың болмауына байланысты проблемалық мәселелерге қатысты Үкімет қабылдап жатқан шаралар туралы ақпаратты қыркүйек айында тыңдау туралы ұсыныс енгізіледі.

Құрметті әріптестер, сіздерге Парламент Палаталарының бірлескен отырысына қосымша баяндаманың тезистері таратылды. Тезистер бойынша ескертпелер мен ұсыныстарыңызды жұмыс күнінің соңына дейін жолдауларыңызды сұраймын.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет, Дәурен Зекенұлы.

Дәурен Зекенұлына сұрақтарыңыз бар ма?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Құрметті әріптестер, қазір қалай жасаймыз, үзіліс жариялаймыз ба, әлде жұмысымызды жалғастырамыз ба? Шаршаған жоқсыздар ма?

ОРНЫНАН. Жалғастырамыз.

ТӨРАҒА. Рақмет. Сұрақтарыңыз болмаса, есептерді талқылауға көшеміз.

Сөз сенатор Әкімовке беріледі.

ӘКІМОВ Р.Қ. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, қадірлі әріптестер мен Үкімет мүшелері! Бүгінгі талқыға түсіп отырған 2018 жылғы республикалық бюджеттің атқарылуы туралы Үкімет есебі мен Есеп комитетінің қорытындылары ел экономикасында болып жатқан өзгерістерге қатысты негізгі мәселелерді толықтай қамтиды деп айтуға болады.

Негізгі макроэкономикалық көрсеткіштердің оңтайлы диапазонда болуы 2018 жылға белгіленген бюджет параметрлерінің орындалуына өз әсерін тигізгенін көріп отырмыз. Бұл жағдайды еліміздің экономикасының 2019 жылғы өсу деңгейінен де көруге болады.

Биыл мемлекет тарапынан ауыл шаруашылығы саласын қолдауға бөлінген қаржы көлемі 2018 жылмен салыстырғанда 1,2 есеге өсіп, 281 миллиард теңгені құрап отыр.

Алайда осындай қыруар қаржы бөлінгенімен агроөнеркәсіп саласында түйіні шешілмеген өзекті мәселелер жеткілікті. Атап айтқанда, ауыл шаруашылығы саласында мемлекет тарапынан бөлініп жататын қаржылардың қолжетімділігін қамтамасыз етуге, қаржының тиімді пайдалануын жетілдіруге әлі де назар аудару керек. Осыған байланысты төмендегі мәселелерге тоқтап өткенді жөн көріп отырмын.

Біріншіден, мемлекет тарапынан берілетін қаржылық қолдаудың басым көпшілігі негізінен ауыл шаруашылығы саласындағы ірі субъектілерге ғана тиесілі болып отыр. Солай бола тұра, кейбір ірі агрохолдингтердің қазіргі банкроттық жағдайы баршамызға мәлім.

Дегенмен статистикалық мәліметтерге сүйенсек, еліміздегі өндірілетін сүт пен еттің 70-80 пайызға жуығы жеке қосалқы шаруашылықтардың үлесіне тиеді екен.

Өткен жылы ауыл шаруашылығы саласындағы шағын кәсіпкерлікке бөлінетін несие көлемі 2016 жылмен салыстырғанда 45 пайызға төмендеп кеткенін де назарға алуға тиістіміз.

Екіншіден, субсидияны бөлуге қатысты ережелер тәртібінің тұрақсыз болуы ауыл шаруашылығы саласына инвестиция тартуға кері әсерін тигізіп отыр. Ауыл шаруашылығы министрлігі осы уақытқа дейін субсидияның тиімді тәсілін анықтай алмай келеді.

Бір ғана мысал, былтырғы жылы Ақтөбе облысында өткен Аграрлық комитеттің көшпелі отырысында еліміздің батыс өңіріндегі ең ірі шошқа етін өндіруші «Парижская коммуна» шаруашылығы басшысы осындай субсидия беру ережелерінің тұрақсыздығы салдарынан шығын шегіп отырғанын айтқан еді, яғни 2018 жылдың тамыз айынан бастап өндірілген етке берілетін субсидия тоқтатылған. Мұндай мысалдар республика бойынша жеткілікті.

Сонымен бірге ешкінің ұсақ қара мал тобына жатқызылмауы да түсініксіз, сондықтан бұл салада субсидияның кейбір түріне ілікпей отыр.

Үшінші, статистика мәліметі бойынша 2017 жылы ауыл шаруашылығы саласындағы техниканың тозу деңгейі 70-80 пайызға дейін жетіп отыр, ал оларды жаңарту деңгейі 0,5 пайыздан 2,8 пайызға дейінгі аралықты құрайды. Жалпы бұл көрсеткіш 10 пайызға жуық болуға тиіс.

Кезінде Үкімет ауыл шаруашылығына инвестиция тарту, оның ішінде техникаларды жаңартуға байланысты тиімді бағдарлама қабылдады. Бірақта кейбір өңірлерде осы мақсаттағы бөлінген инвестициялық субсидиялардың тапшылығы байқалады. Мәселен, Ақмола облысы бойынша бөлінген қаржы көлемі 8,4 миллиард теңге болса, ал қосымша сұраныс көлемі 4,5 миллиард теңгені құрап отыр. Осы себепті Үкімет инвестициялық субсидиялардың көлемін және қайтаруға жататын пайыздық мөлшерін 25 пайыздан 35 пайызға дейін көтеру жолдарын қарастыруы керек.

Міне, сонда ғана ауыл шаруашылығының негізгі капиталдарының жаңаруына, осы саладағы еңбек өнімділігінің артуына мүмкіндік береді.

Бюджет қаржыларын тиімді пайдалану бойынша Үкімет назарын тағы да бір маңызды жайға аударып кеткім келеді. Қаржы министрлігінің хатына сәйкес 2011 – 2012 жылдары «Продкорпорация» ұлттық компаниясының еншілес «Эксперттік аграрлық компаниясы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігіне Алматы облысы мен Қарағанды облысында жеміс-жидек өсіру жобаларын іске асыру мақсатында республикалық бюджеттен 3,4 миллиард теңге бөлінген. Алайда Монополияға қарсы комитеттің «Эксперттік аграрлық компаниясы» өз қызметін тоқтату туралы ұйғарымына сәйкес осы 3,4 миллиард теңге қаржының 600 миллион теңгеге жуығы «Продкорпорация» акционерлік қоғамының екінші деңгейдегі банктегі есеп-шотында бос жатыр, ал тағы да сол қаржының 2,4 миллиард теңге көлемдегі бөлігі бүгінгі күнге дейін «Эксперттік аграрлық

компаниясының» еншілес мекемелерінің есептік бақылау шотында қалып отыр. Бұл түсініксіз жайт.

Жалпы Үкімет алдағы уақытта болжам бойынша күтіп отырған сұраныс пен инвестициялық шығыстардың аздығын және әлемдік экономиканың елеусіз өсу қарқынын әлі де мұқият әрі толық ескерулері тиіс деп ойлаймын.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Келесі сөз сенатор Мұқаевқа беріледі.

МҰҚАЕВ Р.Е. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы! Құрметті әріптестер, Үкімет, Есеп комитетінің мүшелері және шақырылғандар! Соңғы жылдары әлемдік экономикада болып жатқан әртүрлі құбылмалы тенденцияларға қарамастан, еліміздегі жағымды әрі болжамды макроэкономикалық жағдай 2018 жылы экономикамыздың тұрақты дамуына қол жеткізді.

Елбасы – Тұңғыш Президентіміз Нұрсұлтан Назарбаевтың тапсырмасына сәйкес өткен жылы Үкімет тарапынан әлеуметтік мәселеге көбірек көңіл бөлінгені айдан анық байқалады. Әртүрлі жәрдемақылардың, төлемдердің ұлғаюы, көп балалы отбасыларға көмек, жұмыспен қамту мәселелері, жастарға көрсетіліп жатқан жеңілдіктер секілді жағымды жағдайлардың барлығы, Үкіметтің жұмысы біздің мемлекеттің Ата заң – Конституцияға сәйкес әлеуметтік мемлекет екенін айқындап берді.

Әлеуметтік жағдайдың жақсаруы тікелей экономиканың өркендеуіне байланысты екені белгілі. Үкіметтің 2018 жылғы экономикалық саясатты орындауы жөнінде, негізгі макроэкономикалық, бюджеттік көрсеткіштер және олардың динамикалық өзгерістері туралы негізгі баяндамашылар толық айтып өтті. Мен талқылау барысында жасалған кейбір мәселелерге тоқталғым келеді.

Мәселен, 2018 жылы жалпы ішкі өнімнің өндірілген көлемі 2017 жылмен салыстырғанда нақты мәнде 4,1 пайызға ұлғайды. Талдап қарасақ, өнеркәсіп өндірісінің көлемі, ауыл шаруашылығы, құрылыс саласы да біркелкі өсіп, экономиканың алға жылжып келе жатқанын көрсетеді. Республикалық бюджеттің кіріс, шығыс жағы да, оның орындалуы да жаман емес.

Алайда бізді үнемі толғандыратын өзекті мәселе – экономиканың шикізатқа тәуелділігі болып отыр. Ол жалпы ішкі өнімнің құрылымында мұнай-газ секторының 21,3 пайызға дейін өсуі. Бұл өз кезегінде минералдық өнімдер үлесінің басым болуынан экспорт құрылымының нашарлауына әсер етіп келеді.

Отандық тауар өндірушілер өнімдерінің бір бөлігі Кеден одағының кейбір елдері шеңберіндегі бәсекелестікке төтеп бере алмай, нәтижесінде Экономикалық ынтымақтастық даму ұйымындағы қатысушы елдермен теріс сауда сальдосы өсіп отыр.

Сонымен қатар еліміздің банк секторындағы жай-күйі әлі де болса көңілден шықпай отыр. Жекеленген екінші деңгейдегі банктер кірістерінің төмендеуі 2018 жылы корпоративтік табыс салығы бойынша түсімдердің қысқаруына әкеліп соқты. Оның үстіне қаржы секторының төмендеуі аясында банк секторы активтерінің жалпы ішкі өнімге қатысты азаюы экономиканы қаржыландыруға, әсіресе несиені ұзақ мерзімге жеткілікті деңгейде қамтамасыз етуге жағдай тудырмады. Нәтижесінде экономикаға екінші деңгейдегі

банктердің үлесі төмендеп отыр. Ал екінші деңгейдегі банктерді сауықтыру үшін біз мемлекет тарапынан қайтарымы бар біраз қаражат бергенбіз. Өкінішке қарай қайтарым әлі жоқ.

Экономиканың күре тамыры болуға тиіс шағын және орта бизнестердің дамуы да айтарлықтай маз емес. Оған себеп жоғарыда айтып кеткенімдей, экономиканың шикізатқа тәуелділігі, банк секторының құлдырауы, сонымен қатар көптеген әкімшілік кедергілер, шағын және орта бизнес өкілдерінің мемлекет алдындағы жауапкершілігінің төмендігі, салықтан жалтару, көлеңкелі бизнеспен айналысу, жаңашылыққа ілгерілемеу, ізденістің төмендігі және тағы да басқа себептер. Әйтеуір бір кем дүние.

Соңғы жылдары өңірлерді дамытуға және бюджетаралық теңестіруге қаражаттың айтарлықтай бөлігі жұмсалуда. Тек 2018 жылы өңірлерге республикалық бюджеттен 2 триллион 338 миллиард теңге бөлінген.

Жергілікті бюджеттердің меншікті кірістерінің өсуі де байқалады. Ол 2017 жылмен салыстырғанда 2,4 пайызға өскен. Осыған қарамастан өңірлердің дамуы арасындағы алшақтық қысқармай, керісінше ұлғайып отыр.

Трансферттер бөлудің қолданыстағы тетігі өңірлерді кіріс бөлігін ұлғайтуға ынталандырмай, республикалық бюджеттің тұтынушысы ретінде қалуға және оны үдете түсуге ықпал етіп отыр. Өз кезегінде бюджеттік алып қоюлардың айтарлықтай ұлғаюы серпінді дамып келе жатқан әкімшілік-аумақтық бірліктердің ресурстарын қысқартып, трансферттердің кепілдендірілген көлемдерін алушы өңірлердің меншікті салықтық базасын дамыту ынтасын төмендетеді.

Өңірлерді дамытудың мемлекеттік бағдарламасын талдасақ, мемлекеттік бағдарлама миссиясының жоқ екенін көреміз. Бұл бағдарламаның түпкілікті мақсатын түсінбеуді көрсетеді. Түпкілікті мақсатты түсінбеу бағдарламаны іске асыру процесінде оның бағыттары мен басымдықтарының ауысуын тудырады. Бағдарлама қолданыста болған кезеңде оған алты рет өзгерістер мен толықтырулар енгізілген.

Көп жағдайда жергілікті деңгейде бюджеттен қаржыландырылатын іс-шаралар нәтижелер индикаторларына байланыстырылмаған, бұл мемлекеттік қаражаттың тиімсіз пайдаланылу тәуекелін арттырады.

Мемлекеттік қаржының тиімсіз пайдаланудың бір бағыты – квазисектор жұмысының тиімсіздігі. Бұл мәселе де жылда көтеріледі, бірақ баяғы жартас бір жартас болып келеді.

Олардың шығындары болжамдалып күтілетін әлеуметтік-экономикалық қайтарымынан айтарлықтай асады. Мәселен, шығындар 5 есеге дерлік ұлғайып, 155,5 миллиард теңгені құрады. Есеп комитетінің мәліметі бойынша 24 акционерлік қоғам қаржы жылын шығынмен аяқтады, 5 жауапкерлігі шектеулі серіктестік жалпы сомасы 523 миллион теңге және 30 республикалық мемлекеттік кәсіпорын жалпы сомасы 1,5 миллиард теңге шығынмен жұмыстарын атқарып, теріс баланспен аяқтаған.

2018 жылы квазисектор субъектілеріне 512 миллиард теңге аударылған. Жылдың басына квазисектор субъектілерінің қолма-қол бақылау шоттарында пайдаланылмаған қалдық 81 миллиард теңгеден астам қаражатты құрады. Бюджет қаражатының тиімсіз пайдаланылуы анық көрініп тұр. Бұл жерде ведомстволық бағынысты ұйымдарға жауапты және бақылап-жетекшілік ететін министрліктер қайда қарап отыр деген сұрақ туады.

Жоғарыда айтылғандарды баяндай келе, келесі мәселелерге көңіл аударғым келеді.

Алдымен Үкімет экономиканың нақты секторын дамытуға, өңірлік даму үшін ынталандыру жасауға баса назар аудара отырып, жүргізіліп жатқан өңірлік саясатты қайта қарауға көңіл бөлсін. Бюджетаралық қатынастарды және салықтарды бюджет деңгейлері арасында қайта бөле отырып, бюджетке түсетін түсімдерді болжамдау жүйесін жетілдіру жөнінде шараларды қабылдау жөн деп санаймын.

Ел экономикасының мұнай-газ секторына тәуелділігін төмендету және оны одан әрі әртараптандыру мақсатында өңдеу секторына инвестицияларды тарту бойынша белсенді саясат жүргізу керек.

Қаржы министрлігі квазимемлекеттік сектор субъектілерін қайта құруға, қажет болса, таратуға қатысты шешімдер қабылдауды қамтамасыз етсін дегім келеді.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет, Ерболат Рахметұлы.

Келесі сөз Ершов Сергей Михайловичке беріледі.

ЕРШОВ С.М. Уважаемая Дарига Нурсултановна! Уважаемые депутаты и приглашенные! Представленные нам на рассмотрение отчеты Правительства и Счетного комитета об исполнении республиканского бюджета за 2018 год были подробно обсуждены на заседании Комитета по социально-культурному развитию и науке. Особое внимание было уделено социальному блоку.

Основные бюджетные параметры докладчики нам подробно изложили, поэтому хотелось бы остановиться на следующих важных, на наш взгляд, моментах.

Во-первых, мы знаем, что в Казахстане за 10 лет показатели детской и младенческой смертности снизились почти в два раза. На снижение количества летальных случаев повлияла и программа «Денсаулық», рассчитанная до 2020 года. В то же время указанная программа за 2018 год не достигла целей по снижению младенческой и материнской смертности. Так, в Атырауской, Кызылординской, Мангистауской и Северо-Казахстанской областях наблюдается высокий уровень младенческой смертности.

Не достигнуты показатели и по снижению материнской смертности.

Значительный коридор расхождений в показателях может расцениваться, как отсутствие равных гарантий в получении своевременной и качественной перинатальной помощи и реанимации новорожденных.

В связи с чем Правительству необходимо выработать целенаправленную политику максимально возможного выравнивания показателей по регионам через разработку комплекса мер по повышению качества медицинской помощи. Это оснащение родильных домов современным технологичным оборудованием и высококвалифицированными специалистами.

Во-вторых, коммерциализация результатов научной и научно-технической деятельности является одним из главных инструментов повышения инновационного потенциала страны и создания наукоемкой экономики.

К сожалению, ежегодно наблюдается уменьшение внутренних затрат на научно-исследовательские и опытно-конструкторские работы к ВВП с 0,17 процента в 2015 году

до 0,12 процента в 2018 году. Отсюда недофинансирование проектов и недоведение результатов научно-исследовательских работ до конечной цели.

При этом Стратегическим планом развития Республики Казахстан до 2025 года запланировано довести научно-исследовательские и опытно-конструкторские разработки до уровня 1 процента от ВВП. А в 2021 году по тому же плану нужно довести финансирование до 0,5 процента от ВВП, то есть это четырехкратное увеличение финансирования, однако неясно, как это будет реализовано Правительством.

Буквально недавно Вы, уважаемая Дариға Нурсултановна, посетили АО «Фонд науки», по итогам чего были приняты конкретные рекомендации, направленные в Правительство. Данные рекомендации, по сути, являются Дорожной картой для государственных органов, показывающей направления движения для совершенствования деятельности науки в целом.

В-третьих, проект «Мәңгілік ел жастары – индустрияға» предусматривает трудоустройство более 5 тысяч лиц с высшим образованием. В действительности сегодня обеспечены работой только 3,5 тысячи. Из 272 граждан с ограниченными возможностями и нарушениями слуха трудоустроено только 189. Если Правительство и акиматы не в состоянии трудоустроить полностью этих людей, то трудно поверить в трудоустройство 496 тысяч безработных.

Резюмируя хочу отметить, что упомянутые Счетным комитетом по контролю за исполнением республиканского бюджета проблемы и нарушения носят систематический характер и повторяются ежегодно. Практически все они имели место при рассмотрении отчетов об исполнении бюджетов предыдущих периодов.

Стратегические планы государственных органов на трехлетний период утверждаются самими администраторами республиканских бюджетных программ, хотя и по согласованию с Министерством финансов, Министерством национальной экономики, могут изменяться в течение одного бюджетного года несколько раз. В связи с чем исполнение бюджета сводится только к своевременному освоению бюджетных средств, а не к достижению определенных ранее параметров и результатов.

Поэтому отчет Правительства не может в полной мере отражать качество и эффективность расходования бюджета 2018 года.

Надеюсь, что Правительство примет больше усилий по исправлению вышеуказанных тенденций и учтет озвученные предложения.

Благодарю за внимание.

ТӨРАҒА. Спасибо, Сергей Михайлович.

Сөз сенатор Құртаевқа беріледі.

ҚҰРТАЕВ Ә.С. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті депутаттар және шақырылғандар! 2018 жылға арналған республикалық бюджеттің негізгі параметрлері туралы баяндамашылар айтып өтті.

Макроэкономикалық жағдайдың қолайлы шарттарында республикалық бюджеттің негізгі бағыттары іске асырылды. Экономиканың барлық салаларымен, негізінен өндіріс

пен сауда өсімінің арқасында, сондай-ақ мұнай бағасы өсуінің арқасында экономиканың өсімі қамтамасыз етілді.

Соңғы уақытта бюджеттің орындалуы айтарлықтай аз өзгерістермен жаңа сапалы сатыға өткенін және оның орындалуы 100 пайызға жуық екенін айтқым келеді. Алайда әлі де шешімін таппаған бірқатар мәселелер бар.

Біріншіден, жекешелендірудің кешенді жоспарын іске асыру аясында квазимемлекеттік саланың жалпы ішкі өнімдегі үлесі азаюда.

Бұдан басқа Есеп комитетінің мәліметіне сәйкес квазимемлекеттік сала субъектілері тиімділігінің төмендігі байқалады. Квазимемлекеттік саланың жалпы таза кірісі 2018 жылы 18 пайызға ғана өсіп, ал шығыстары 5 есеге артты.

Бүгінгі күні квазимемлекеттік сала субъектілері қызметіндегі нәтиженің жеткіліксіздігінен бюджетке түсетін дивиденттердің түсімі дұрыс қамтамасыз етілмей отыр. Осылайша, соңғы 4 жылда дивиденттердің және таза кіріс төлемдерінің көлемі 2 есеге жуық қысқарды. Ал жылдан жылға осы салаға мемлекеттік бюджеттен көлемді мөлшерде қаржы бөлініп келеді.

Сондықтан Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевтың жаңа мемлекеттік компанияларды құруға мораторий жариялауы және оларды қысқарту бойынша ұсыныстар әзірлеуді жариялауы уақтылы және қажетті шешім болып табылады.

Қазір бізге экономикадағы квазимемлекеттік саланың рөлі мен нақты қатысу параметрлерін анықтау қажет.

Үкімет квазимемлекеттік сала субъектілеріне беріліп отырған ресурстарды ұтымды пайдалану және оларды тиімді басқаруға қызықтыру мақсатында тиісті шараларды әзірлеуі жөн.

Екіншіден, бюджет қаражатын тиімсіз пайдалану және бюджет бағдарламаларындағы басшылардың тиісті жауапкершілігінің болмауын Парламент депутаттары бірнеше рет көтерді.

Есеп комитеті көрсеткендей, 2018 жылы сапалы емес бюджеттік шешімдер 138 миллиард теңгенің тиімсіз шығыстарына, оның ішінде 26 миллиард теңге қаржылық бұзушылықтарға әкелді.

Тәжірибе көрсетіп отырғандай, мемлекеттік аудиттің нәтижесі бойынша лауазымды тұлғалардың жауапкершілігі туралы енгізіліп отырған ескертпелер олардың формальді түрде орындалуына байланысты тиісті нәтиже бермей отыр. Көп жағдайда тек төменгі сатыдағы орындаушылар тәртіптік жауапкершілікке тартылады.

Осы мәселенің шешімі қолданыстағы заңнамаға бұзушылықтың ауыртпалығына қарай қаржылық бұзушылықтар үшін, сондай-ақ мемлекеттік активтерді және бюджеттік қаражатты тиімсіз жоспарлау және тиімсіз пайдалану үшін лауазымды тұлғалардың жауапкершілігін күшейту бөлігінде өзгерістер мен толықтыруларды енгізуді талап етеді. Сонымен бірге тиімсіз жоспарлаудың және орындаудың нақты критерийлерін регламенттеу жөн.

Үшіншіден, «Нұрлы жол» мемлекеттік бағдарламасының іске асырылуы қарқынды жүріп жатыр. Оның жобаларына ағымдағы жылы республикалық бюджеттен 437 миллиард теңге бөлініп отыр.

Сонымен қатар автожол саласындағы барлық атқарылған іс-шараларға қарамастан айтарлықтай күрделі мәселелердің бар екенін мойындауымыз керек. Ерекше алаңдаушылық жергілікті жолдарда. Бұл жолдардың жағдайы ауыр.

Барлық өңірлерден Батыс Қазақстан, Ақтөбе, Атырау облыстары және Шымкент қаласы сапасы төмен жолдардың иелері болып отыр.

Кейбір өңірлерде қаржыландырудың жеткіліксіз болуынан жобаларды іске асырудағы құрылыстың нормативтік мерзімдерінің асып кету жайттары орын алып отыр.

Күрделі жөндеуді талап ететін автомобиль жолдарын азайтуымыз керек. Бұл үшін бізде барлық мүмкіндіктер бар.

Төртіншіден, халық табыстарының өсімі аз болуы аясында және жыл сайынғы пайдалануға берілетін жаңа тұрғын үй өсімін қамтамасыз ету үшін тұрғын үй бағасын төмендетуге және құрылысты арзандатуға бағытталған мемлекеттік қолдаудың жаңа тәсілдерін әзірлеу мәселесін қарастырған жөн. Бұл индустриалды үй құрылыс комбинаттарына жүктеу арқылы мүмкін болады.

Әлеуметтік тұрғын үй бағдарламаларын іске асыру үшін индустриалды үй құрылыс комбинаттары тиімді шешім болып табылады. Қазіргі уақытта Қазақстанда заманауи технологиялармен толық циклды 16 мекеме бар. Олар тек 30-40 пайызға жүктелген. Толық көлемде жұмыс істемеудің нәтижесінде өндіріс көлемі төмендейді, тұрғын үйдің өзіндік құны көбейді, несиелерді уақтылы төлей алмау, жұмысшылардың қысқартылуы және тағы да басқа мәселелер орын алады.

Индустриалды үй құрылыс комбинаттары бойынша нақты бағдарлама керек.

Үкіметке әрбір өңірге құрылыстың индустриалды үй құрылыс комбинаттарын өндіріске тарта отырып, бесжылдық жоспар әзірлеу мүмкіндігін қарастыру керек. Бұл индустриалды үй құрылыс комбинаттарын қажетті жұмыс көлемімен қамтамасыз ете отырып, тұрғын үйді пайдалануға беру мен қолжетімді тұрғын үй бағасының төмендеуіне жол ашады.

Бесіншіден, екіжылдық стагнациядан кейін несиелендірудің жандануы байқалады. Сұрақ туындап отыр: ненің арқасында? Бұл халықты несиелендірудің артуына байланысты.

Бүгінгі күні жалпы несиеледегі бөлшек несиенің мөлшері 41 пайызды құрап отыр. Осы орайда жалпы бөлшек несиеленуден тұтынушылар несиесі 2018 жылдың соңына қарай 53 пайызды құрады.

Қазіргі уақытта әрбір қазақстандыққа жаңа туған сәбилерді қоса есептегенде 330 мың теңге қарыздан келеді және халықтың банктерге қарызы жалақыларынан 4 есе өсіп барады.

Еліміздің экономикасын дамыту үшін банктер орта және шағын бизнесті көбірек несиелендіруі қажет. Ал бізде шағын бизнесті несиелендіруге 18 пайыз ғана келеді.

Бүгінгі күні біз банктік саладан экономиканы қолжетімді қаржылық ресурстармен, әсіресе экономиканың шикізат емес салаларындағы басым жобаларды іске асыру үшін ұзын ақшамен қамтамасыз етуіміз керек. Сондықтан Үкіметке пен Ұлттық Банкке осы күрделі мәселені шешу және халықтың қарызының қайта жүктемесін болдырмау қажет.

Алтыншыдан, бүгінгі күні қажет емес және басым емес бюджеттік шығыстар мәселесін айтпау мүмкін емес. Бұл мәселеде біз бюджетті бөлу тәсілін қайта қарауымыз керек.

Мемлекеттік шығыстардың басты мақсаты – қарапайым адамдардың қажеттіліктерін шешу болып табылады.

Республикалық және жергілікті бюджеттерді қалыптастыру кезінде біз басым емес шығыстардан кетуіміз керек. Көп жағдайларда жергілікті деңгейлерде мол бюджет қаражаты имидждік жобаларға жұмсалып жатады. Бұл кейбір әкімдердің әлеуметтік шығыстарға қаражаттың орталықтан келуіне сенімді болуынан орын алып отыр. Аймақтық биліктер қарапайым адамдардың қажеттіліктеріне қаражатты табулары, оның ішінде бюджетті дұрыс жұмсай білулері керек. Әр өңірдің даму бағдарламасын әзірлеу қажет. Осы бағдарламаға сәйкес кіріс көздерін көбейтуді қарастыру керек.

Үкімет жоғарыда аталған үрдістерді түзету үшін ауқымды шараларды қабылдап және айтылған ұсыныстарды назарға алады деп сенемін.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет, Әлімжан Сейітжанұлы.

Келесі сөз сенатор Бекназаров Нұрлан Құдиярұлына беріледі.

БЕКНАЗАРОВ Н.Қ. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті әріптестер және Сенат отырысына шақырылғандар! Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Есеп комитетінің 2018 жылғы республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есептері қазіргі баяндамашылардың есебінде және оған қосымша Сенаттың Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау комитетінде жан-жақты талқыланды. Сонымен бірге бірнеше бағыттар бойынша Үкімет назарын мына мәселелерге аударғым келеді.

Соңғы кездері өңірлердің әлеуметтік-экономикалық дамуы айрықша назарда екені өздеріңізге белгілі. Осы бағыттағы бағдарламаларды іске асыруға республикалық бюджеттен жыл сайын айтарлықтай қаражат бөлінеді, дегенмен сол қаржыны тиімді пайдалануда үнемі кемшіліктерге жол беріледі. Соның салдарынан ел экономикасының өркендеуіне қатысты индикаторлар жыл қорытындысы бойынша әлі де қажетті жоғары межелерге қол жеткізбей келетінін атап өткім келеді.

Тағы бір өзекті мәселенің бірі – жергілікті бюджеттің берілетін трансферттер мен субвенцияларға тәуелділігі жылдан жылға артып келе жатқандығы. Салыстырмалы түрде айтсақ, 2018 жылғы республикалық бюджеттен өңірлерге бөлінген субвенцияның көлемі 2017 жылмен салыстырғанда 1,2 есеге өсіп, 1 триллион 573 миллиард теңгені құраған, яғни 2018 жылы 125 миллиардқа көбейген.

Жаңа негізгі баяндамашы әріптесім айтып кеткен мәселе – бюджет қаражатын нәтижелі игеруге бағытталған жүйелі және кешенді жоспарлау жұмыстарының қажетті деңгейде жүргізілмеуінен әзірленген және сараптамадан өткен жобалық сметалық құжаттамалардың 32 пайызы ғана іске асырылып отыр. Яғни бұл да көңіл бөлуді қажет ететін мәселе болып табылады.

Мысалы, «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасы аясында құқық қорғау органдарын цифрландыруға қатысты екі жобаны жүзеге асыру барысында қаржының толық бөлінбеуінің себебінен инвестициялық жобалардың техникалық-экономикалық негіздемелерінің мерзімі өтіп кеткендігі анықталып отыр. Осының салдарынан бюджет қаражаты тиімді пайдаланылмай, мемлекеттік бағдарлама өз мерзімінде орындалмауда.

Қазіргі уақытта азаматтарды әлеуметтік қорғау бойынша көптеген жұмыстар атқарылуда. Парламентте те бірнеше заң қабылданды және оның нәтижесі өзімізге белгілі. Алайда азаматтардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету өзекті мәселе болып қала береді. Осыған байланысты алдағы уақытта республикалық бюджетті қарау барысында құқық қорғау органдарын және сот жүйесін цифрландыру бағдарламасын толық қаржыландыру мәселесін назарға алуды ұсынамын. Бұл комитеттің бас комитетке берген қорытындысында қосымша жолданды.

Бюджет қаражатының тиімді игерілуіне және оның нәтижелеріне жетуге кері әсер ететін мәселенің тағы бірі қолданыстағы заңдарда орын алған сәйкессіздіктерге қатысты болып отыр. Мысалы, республикалық бюджеттен бөлінген нысаналы трансферттерді оған қосымша салықтардың түсуіне байланысты жергілікті органдар қолданыстағы құқықтық актілерге сәйкес орындалуы қажет көп салалы бюджетті қалыптастыру мақсатында рәсімдерден өту қажеттігі жөнінде талаптар қойылған. Бюджетті қалыптастыру үшін жоба көпшілік талқылау мақсатында ашық интернет-порталда 10 күннен кем емес жұмыс күнінде орналастыру қажеттігі жөнінде талап қойылған. Яғни 10 жұмыс күніне қосымша демалыс күндерін қоссақ, бұл 14-15 күндей уақытты қамтиды.

Одан кейінгі екінші қадам – жергілікті қоғамдық кеңестерде қарап қорытынды алу міндеттелінген. Қазіргі заңдарда оған да 10 күннен кем емес жұмыс күні белгіленген және одан кейін ғана жергілікті өкілетті органға жіберіліп, жергілікті орган (мәслихат) 5-10 күннің ішінде регламентке сәйкес шешім қабылдау керек. Одан кейін ары қарай қабылданған бюджет (трансферт болсын, болмаса қосымша жергілікті бюджеттің түсімдеріне байланысты ұлғайтуына қатысты болсын), ол әділет органдарында тіркеліп, бұқаралық ақпарат құралдарында жарияланып, одан кейін ғана іске асып жатады.

Бұны мен не үшін айтып отырмын? Жалпы қосымша алған кезде қосындасында біз тиімділігіне, игерілуіне көңіл бөлетін болсақ, оның барлығы жылдың қорытындысы бойынша анықталады. Бұл жердегі процедуралардың барлығынан өтіп, бюджетті іске асыруға жеткенге дейін шамамен орташа бір ай, одан да артық уақыт кетеді. Яғни бұл жерде жыл бойынша алатын болсақ, жергілікті атқарушы билік органдары әкімдіктермен бірге қосымша салықтан түсімдері бойынша да өздерінің бюджетін қалыптастырып отырады, яғни ұлғайтады. Ол сол аумаққа қажетті жобаларға бөлініп, іске асып отырады. Яғни біз кемінде әр тоқсан сайын бір рет бюджетті нақтылау қалыпты дәстүр болатын болса, қосымша республикалық трансферттер, қосымша әлеуметтік салаға жоғарыдан бөлініп жатқан бюджеттердің барлығын қарау процесінің барлығын жинақтайтын болсақ, жыл қорытындысында біз бір айдан әр бюджетті қалыптастыруға кететін уақытты есептейтін болсақ жылына 90-120 күн жоғалтамыз. Ол біздің бюджетіміз қозғалыссыз, іске аспай қаралып отырады деген сөз.

Порталға енгізілгенде де ол таблица түрінде беріледі. Таблица түріндегі бюджетті мықты сараптамашы, болмаса білікті бюджеттің қызметкері болмаса, ол порталдан жай азаматтар түсініп, оған баға беріп, болмаса, өзгерту енгізу мүмкіндігі бар деп айта алмаймын.

Қоғамдық кеңестерге келетін болсақ, қарсылығым жоқ, қоғамдық кеңестер бойынша қабылданған заңымыз бар. Қоғамдық кеңестерде де қорытынды беретіндей сарапшы, болмаса аппарат жоқ. Нормативтік-құқықтық актілерге қорытынды беру барысында

өзгертулер мен толықтырулар енгізу қоғамдық кеңестердің құзыретіне кірмейді, тек қана ұсыныстар мен нұсқаулар беру қаралған.

Қосымша тағы айтар болсақ, қазіргі таңдағы трансферттердің барлығы арнайы жобалармен осында талқыланып, тікелей аймақтарға нысаналы түрде беріліп отырады. Ол да тәжірибеде жергілікті жерлерде қаралу барысында, жаңағы айтқан рәсімдердің барысында өзгертулерге ұшырап жатпайды.

Соның бәрін ескере келе осы айтылып отырған мәселелерді (бұның барлығы бюджеттің игерілуі және оның нәтижесінде дұрыс нәтиже беруі индикаторларға қатысты нәрсе болғаннан кейін) мүмкіндігінше алдағы уақытта рәсімдерді жеңілдету және заң аясында жедел әрі тиімді шешімдер қабылдау мақсатында зерделеп, қайта қарап, қажетті заңдарға мерзімдеріне қатысты өзгерістер енгізуді ұсынамын.

ТӨРАҒА. Рақмет, Нұрлан Құдиярұлы. Анда-санда регламентті естеріңізге түсіріп отырыңыздар.

Келесі сөз сенатор Жақсыбеков Серік Рыскелдіұлына беріледі.

ДЖАҚСЫБЕКОВ С.Р. Уважаемая Дарига Нурсултановна! Уважаемые коллеги! За время рассмотрения отчета было высказано немало критических замечаний, все они справедливые, многие имеют системный характер.

Обычно говорят наоборот, но я скажу так: хочу добавить ложку меда в бочку с дегтем, которая образовалась в ходе обсуждения отчета нашего Правительства.

102 календарных дня, 68 рабочих дней работает новый состав Правительства. Это в жизни человека небольшой срок, а для истории – это мгновение. Хочется надеяться, что наше Правительство и Национальный Банк находятся в начале пути. Тем более что начало пути отмечено таким знаковым событием, как подписание Соглашения о координации мер экономической политики на 2019 год. По сути дела, это новый формат работы. В этом соглашении Национальный Банк и Правительство берут на себя конкретные обязательства, ставят перед собой конкретные задачи в целях улучшения экономики и достижения трех показателей, определенных Первым Президентом Республики Казахстан – Елбасы Нурсултаном Абишевичем Назарбаевым. Это:

1) привлечение инвестиций в основной капитал на уровне 16,8 процента к ВВП в 2019 году, более 30 процентов к ВВП в 2025 году;

2) доведение доли малого и среднего бизнеса до 28,2 процента к ВВП в 2019 году и до 35 процентов к ВВП к 2025 году;

3) сокращение доли теневой экономики на 40 процентов за три года.

Все три стратегические цели направлены, по нашему мнению, на повышение доходной части бюджета.

Хотелось бы высказать несколько рекомендаций в части этого вопроса. Мы считаем, что в этом направлении остается открытой для изучения тема создания новых рынков. Хорошим стимулом может послужить работа по совершенствованию и реализации законов «О саморегулируемых организациях», «О коммерциализации результатов научной и (или) научно-технической деятельности», Экологического кодекса Республики Казахстан и пересмотру соответствующей нормативной базы. Никто не будет спорить с тем, что если

что-то не работает или работает плохо, то нужно вернуться к истокам, проанализировать и внести коррективы.

Мировой опыт развития инновационного предпринимательства практически не применяется в казахстанской практике, а доля казахстанской наукоемкой продукции на мировом рынке практически равна нулю, в то время как данный показатель эффективности научно-технической и инновационной деятельности в странах Европейского союза составляет 35 процентов, в США – 25 процентов, в Японии – 11 процентов.

Научные разработки наших ученых остаются нереализованными. В силу отсутствия эффективных механизмов коммерциализации результатов научной и научно-технической деятельности мы упускаем большие возможности открытия новых производств и выпуска конкурентоспособной высокотехнологичной продукции, а порой создания новой отрасли экономики.

В рамках коммерциализации научных проектов особое внимание хотелось бы уделить вопросу цифровизации. Цифровые технологии открывают большие перспективы для ведения разного рода бизнеса, позволяют с минимальными затратами организовывать международное сотрудничество, ускоряя тем самым глобализацию, стимулируя развитие и расширяя границы мирового экономического пространства, и являются неоспоримым фактом высокодоходного бизнеса, работающего в сфере новых технологий, что может увеличить прибыль бизнеса, повысить заработную плату работающих и, как следствие, увеличить налоговые поступления.

Важно отметить, что отношения государства и цифровой экономики не исчерпываются регуляторными функциями. Инструменты цифрового, «умного» государства позволяют обеспечить прозрачность и надежность работы всех государственных сервисов, включая бюджетный процесс любого уровня.

В развитии цифровой экономики одной из ключевых остается роль малого и среднего бизнеса: гибкие, высокомотивированные малые и средние предприятия – это широкий канал трансфера инноваций в мировую и казахстанскую экономики.

По нашему мнению, хорошим инструментом в формировании бюджета являются платные услуги. И здесь необходимо внести ясность об их доле и роли в формировании доходной части и минимизации расходной части бюджета.

Неоднократно мы обсуждали вопросы совершенствования бюджетного законодательства. Работа в этом направлении идет. Постепенно меняется и восприятие государственных органов.

Согласно информации Министерства национальной экономики начата работа по реформированию процесса формирования и исполнения бюджета в режиме пилотного проекта на базе Министерства сельского хозяйства, Министерства образования и науки, Министерства информации и общественного развития, а также Акмолинской и Карагандинской областей. Надеемся, что в ближайшее время нам будут озвучены результаты данной работы.

Для информации. По решению Председателя Сената Парламента Дариги Нурсултановны Назарбаевой создан Совет по совершенствованию бюджетного законодательства. Совет не является очередным органом, созданным для критики деятельности Правительства, это рабочий орган, основной задачей которого является поиск

эффективных путей решения и содействия совершенствованию бюджетных процессов совместно с Правительством. Поэтому мы приглашаем Правительство, все министерства к сотрудничеству для работы в этом совете.

Комитет по международным отношениям, обороне и безопасности выражает уверенность, что новые составы Правительства и Национального Банка смогут добиться значительных изменений в социальной и экономической сферах нашего государства, а мы, депутатский корпус, оказывать всемерную поддержку.

Спасибо за внимание.

ТӨРАҒА. Спасибо, Серик Рыскельдинович.

Осымен талқылау аяқталды. Құрметті әріптестер, бүгінгі ұсыныстарды ескере отырып, Палаталардың бірлескен отырысына Сенат атынан қосымша баяндама әзірлеу Қаржы және бюджет комитетіне тапсырылады. Қосымша баяндама жасау депутат Дәурен Зекенұлы Әділбековке жүктеледі.

Басқа пікірлер болмаса, Қазақстан Республикасы Үкіметінің және Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің 2018 жылғы республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есептері жөніндегі Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 44 депутат, «жақтағандар» – 44, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Қаулы қабылданды.

Осымен есептер талқыланып болды. Шешім Палаталардың бірлескен отырысында қабылданады.

Рұқсат болса, мен де бір-екі ауыз сөз айтып кетейін.

Уважаемые депутаты, члены Правительства, Счетного комитета и приглашенные! Из представленных отчетов Правительства и Счетного комитета об исполнении республиканского бюджета за 2018 год видно, что основные параметры бюджета исполнены. Этому во многом способствовали благоприятная макроэкономическая ситуация, рост цен на сырьевые ресурсы, умеренные темпы роста мировой экономики в целом.

Обеспечен рост объемов производства в промышленности и сельском хозяйстве, наблюдался рост индекса реальных денежных доходов населения. Социальные обязательства государства выполнены в полном объеме.

Тем не менее анализ структуры налоговых поступлений консолидированного бюджета показал усиление зависимости бюджета от сырьевого сектора экономики. Медленно решаются вопросы диверсификации экономики, поиска новых источников роста экономики и доходной части бюджета.

В 2018 году мы вновь наблюдаем исполнение плана налоговых поступлений за счет авансовых платежей и несвоевременного возмещения НДС в конце отчетного периода. Это приводит к «обескровливанию» предприятий, вымывает оборотные средства и искажает реальную картину по доходной части бюджета. Зачем нам самих себя обманывать? Эту картину мы наблюдаем из года в год. Мы делаем эти замечания, пишем рекомендации, тем не менее до сих пор Правительство не желает серьезно посмотреть на эту проблему и найти приемлемое решение.

Еще один вопрос – это государственные закупки. Мы видим увеличение количества судебных процессов по недобросовестным поставщикам. Они тянутся годами. Мы на эти судебные процессы тоже из бюджета тратим средства.

Кроме того, проигравшие на конкурсе лица направляют обращения в правоохранительные органы по оспариванию результатов государственных закупок, что затягивает процесс реализации бюджетных программ. Это тоже из года в год повторяющаяся история, мы ее все знаем, как свои пять пальцев. Поэтому эта проблема требует изучения и принятия решений, отрегулировать взаимоотношения между государственными органами при организации конкурсов, отрегулировать, в конце концов, вовлечение правоохранительных органов в эти конкурсные, тендерные процедуры и ответы на жалобы, потому что в конечном итоге теряем все мы, теряет наша экономика, недополучают средства наши регионы, не строятся объекты социальной инфраструктуры, которые необходимы сегодня казахстанцам.

Правительству совместно с Национальной палатой предпринимателей «Атамекен» необходимо оказать содействие в увеличении участия местных предпринимателей в реализации крупных проектов в рамках государственных закупок, что приведет к росту отчислений в местные бюджеты, поможет поддержать местные компании, местных жителей.

Сегодня жалуются на то, что значительную часть тендеров выигрывают крупные республиканские компании, ничего не достается местным. Это большая проблема, над которой следует задуматься и принять соответствующее решение.

При почти 100-процентном освоении выделенных средств многие индикаторы остались невыполненными. Таких индикаторов более полутора тысяч. Администраторы программ сами их определяют и выбирают выгодные для себя индикаторы и показатели. Большое их число не отвечает критериям измеряемости. Мы не можем сегодня измерить и точно знать, выполнены они или нет, потому что это все должно измеряться на субъективном эмоциональном уровне, что недопустимо, когда речь идет о бюджетных средствах. Поэтому мы предлагаем, чтобы Министерство национальной экономики определило для каждого государственного органа минимальное количество измеряемых индикаторов, которое позволит оценивать достижение результата.

Надо усилить персональную ответственность руководителей бюджетных программ за достоверность и обоснованность составления бюджетной заявки и обеспечение эффективного использования средств.

Нельзя мириться с тем, что деньги уже выделены, а министерство целый год согласовывает документы для того, чтобы уже окончательно приступить к реализации проекта. Я считаю, что это показатель бесхозяйственного отношения к государственным деньгам, к государственным проектам. С этим тоже нельзя мириться, значит, нужно менять процедуры принятия решений.

При установлении фактов нарушения бюджетного законодательства руководители бюджетных программ должны нести ответственность даже в случае увольнения с должности. И наказание должно быть неотвратимым.

Надо изменить процедуру рассмотрения отчетов Правительства и Счетного комитета об исполнении бюджета. Из года в год палаты Парламента и Счетный комитет

дают свои рекомендации по итогам рассмотрения отчета. Если их внимательно проанализировать, то вы увидите, что 80 процентов рекомендаций из года в год перетекают из одного документа в другой. На самом деле мы не видим, чтобы со стороны исполнительных органов власти было какое-то движение вперед для того, чтобы эти проблемы решать, а не закрывать на них глаза и снова уходить в свои рутинные вопросы. Я считаю, что рекомендации обеих палат Парламента и Счетного комитета должны самым серьезным образом рассматриваться Правительством с принятием плана по их реализации. При этом Парламент и Счетный комитет должны очень ответственно подойти к своим рекомендациям, подходить по-государственному, не увлекаться популизмом.

В государственных органах надо укрепить аналитические, юридические, финансовые и экономические подразделения. Самые частые нарушения, фиксируемые Счетным комитетом, – это нарушение правил бухгалтерского учета, несоответствие принимаемых решений нормативным правовым актам, принятым самим же государственным органом, низкое качество планирования, отсутствие мониторинга и объективных аналитических материалов о ходе выполнения программ.

В целом с аналитической работой в нашем государстве беда. Это при том, что мы видим в бюджетных строках расходы на исследования, аналитику, но мы не видим, насколько они результативны, проводились ли они вообще. Если мы потратили несколько миллиардов тенге на исследования, то мы должны понимать, что результаты этих исследований в доходную часть нашей государственной казны принесут, например, 100 миллиардов тенге. Тогда эти расходы оправданы.

Считаю, что сегодня состоялся хороший, обстоятельный разбор отчетов Правительства и Счетного комитета.

Я благодарна вам, дорогие коллеги, за хорошую работу, за ваши выступления и очень точные вопросы.

Надеюсь, что рекомендации Сената и Счетного комитета будут внимательно рассмотрены Правительством.

У нас всех общая задача – обеспечить рост доходов бюджета и эффективно использовать средства на достижение главной цели – повышение качества жизни казахстанцев.

Сейчас перед страной стоят новые вызовы. Все мировые аналитики предсказывают в целом падение в мировой экономике и, возможно, новый кризис, который наступит в конце лета, к осени.

Видим, что снижаются цены на сырьевые ресурсы. При этом у нас значительно выросли расходы на социальную часть бюджета. Получается, что в скором времени мы столкнемся с большой дырой в бюджете. Как ее закрывать, какие ресурсы, какие источники использовать – вот сверхзадача, которая стоит сегодня перед всеми нами, не только перед Правительством. Поэтому мы готовы помогать вам и совместно с вами находить оптимальные пути, оптимальные решения для того, чтобы преодолеть те вопросы и недостатки, которые сегодня имеются, в том числе и в бюджетном законодательстве.

Спасибо за внимание. Все приглашенные свободны. Всего хорошего!

Құрметті әріптестер, енді сауалдарға көшейік.

Оншақты сауал бар. Келесі отырыс бір аптадан кейін.

БЕКНАЗАРОВ Б.Ә. Құрметті әріптестер, депутаттық сауалдардың барлығының төркінін мен жақсы білемін. Бүгінге жеті депутаттық сауал даярланып отыр. Біз бүгінгі күнге дейін 90 депутаттық сауалды қабылдадық. Жеті депутаттық сауалдың мазмұнын қарар болсақ, бір-екі аптада тұрған ештеңе жоқ.

Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, бүгінгі күнгі жүктеменің ауыр болғандығын ескере отырып және келесі аптада олардың маңыздылығы көрсетіліп жариялануын ескеру қажеттігін назарға алып, бұл депутаттық сауалдарды келесі жалпы отырыста қарауға болады деп есептеймін.

ТӨРАҒА. Келісесіздер ме?

ОРНЫНАН. Келісеміз.

ТӨРАҒА. Жақсы. Отырысты жабық деп жариялаймын. Аман-сау болыңыздар.

ОТЫРЫСТЫҢ СОҢЫ.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ
СЕНАТЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ

Д. НАЗАРБАЕВА

МАЗМҰНЫ
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ
СЕНАТЫНЫҢ ОТЫРЫСЫ
2019 жылғы 6 маусым

Күн тәртібі бойынша

О повестке дня 1

Қазақстан Республикасы Үкіметінің және Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің 2018 жылғы республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есептері жөнінде

Об отчетах Правительства Республики Казахстан и Счетного комитета по контролю за исполнением республиканского бюджета об исполнении республиканского бюджета за 2018 год

Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің міндетін атқарушы Б.Ш. ШОЛПАНҚҰЛОВТЫҢ баяндамасы

Доклад исполняющего обязанности Министра финансов Республики Казахстан ШОЛПАНКУЛОВА Б.Ш. 1

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банк Төрағасының орынбасары О.А. СМОЛЯКОВТЫҢ баяндамасы

Доклад заместителя Председателя Национального Банка Республики Казахстан СМОЛЯКОВА О.А. 4

Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің төрайымы Н.Н. ГОДУНОВАНЫҢ баяндамасы

Доклад Председателя Счетного комитета по контролю за исполнением республиканского бюджета ГОДУНОВОЙ Н.Н. 6

Сөз сөйлегендер:

Выступили:

ШЕЛПЕКОВ Б.А. 10

ҚАСЫМБЕК Ж.М. – Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары, Заместитель Премьер-Министра Республики Казахстан 11

БЕКТҰРҒАНОВ С.Ш. 11

АБАЕВ Д.Ә. – Қазақстан Республикасының Ақпарат және қоғамдық даму министрі, Министр информации и общественного развития Республики Казахстан 12

ҚЫЛЫШБАЕВ Н.Н. 12

ОМАРОВ С.К. – Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрі, Министр сельского хозяйства Республики Казахстан 13

НӨКЕТАЕВА Д.Ж. 13

САПАРБАЕВ Б.М. – Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі, Министр труда и социальной защиты населения Республики Казахстан	14
МУСИН Д.М.	14
ОМАРОВ С.К.	15
СҰЛТАНОВ Е.Х.	15
ЖҰМАҒАЛИЕВ А.Қ. – Қазақстан Республикасының Цифрлық даму, қорғаныс және аэроғарыш өнеркәсібі министрі, Министр цифрового развития, оборонной и аэрокосмической промышленности Республики Казахстан	16
АБАЕВ Д.Ә.	16
СҰЛТАНОВ Е.Х.	16
НҰРСИПАТОВ Н.Н.	16
ЖҰМАҒАЛИЕВ А.Қ.	17
ТӨРЕҒАЛИЕВ Н.	17
САПАРБАЕВ Б.М.	18
МАМЫТБЕКОВ Е.Қ.	19
ДӘЛЕНОВ Р.Е. – Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрі, Министр национальной экономики Республики Казахстан	21
ҚАСЫМБЕК Ж.М.	21
СКЛЯР Р.В. – Қазақстан Республикасының Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрі, Министр индустрии и инфраструктурного развития Республики Казахстан	22
ЕСЖАНОВ С.К. – Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасы Қаржы департаментінің директоры, директор Департамента финансов Генеральной прокуратуры Республики Казахстан	23
ЕЛАМАНОВ Б.Қ.	23
ОМАРОВ С.К.	24
ЖҰМАҒАЗИЕВ М.С.	24
ҚАРАШӨКЕЕВ Е.Ш. – «ҚазАгро» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамының басқарма төрағасы, председатель правления акционерного общества «Национальный управляющий холдинг «КазАгро»	24
ПЕРЕПЕЧИНА О.В.	25
ӘБДІКЕРОВ Р.Қ.	27
ҚАРАШӨКЕЕВ Е.Ш.	27
ӘБДІКЕРОВ Р.Қ.	28
ҚАРАШӨКЕЕВ Е.Ш.	28
АЙТПАЕВА С.М.	28
ДӘЛЕНОВ Р.Е.	29
МҰСАБАЕВ Т.А.	29
ЖҰМАҒАЛИЕВ А.Қ.	30

Қаржы және бюджет комитетінің мүшесі Д.З. ӘДІЛБЕКОВТІҢ қосымша баяндамасы

Содоклад члена Комитета по финансам и бюджету АДИЛЬБЕКОВА Д.З. 31

Сөз сөйлегендер:

Выступили:

ӘКІМОВ Р.Қ. 35

МҰҚАЕВ Р.Е. 37

ЕРШОВ С.М. 39

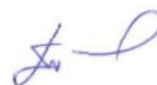
ҚҰРТАЕВ Ә.С. 40

БЕКНАЗАРОВ Н.Қ. 43

ДЖАҚСЫБЕКОВ С.Р. 45

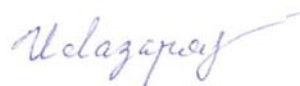
БЕКНАЗАРОВ Б.Ә. 50

«Материалдық-техникалық
қамтамасыз ету басқармасының
инженерлік орталығы» РМК директоры

С. Теңбаев

Стенографиялау қызметінің
жетекші редакторы

И. Шыныбаева